

SAMEN. VANZELFSPREKEND.
ZONDER GRENZEN.

JAARVERSLAG 2014

INTERREG IV A DEUTSCHLAND-NEDERLAND

INTERREG IV A DEUTSCHLAND-NEDERLAND

JAARVERSLAG 2014

INTERREG-PARTNERS

 Ministerie van Economische Zaken	 Ministerium für Wirtschaft, Energie, Industrie, Mittelstand und Handwerk des Landes Nordrhein-Westfalen	 Niedersächsische Staatskanzlei	 provincie groningen	
 provincie Overijssel	 provincie limburg	 provinsje fryslân provincie fryslân	 EDR	 EUREGIO
 Provincie Noord-Brabant	 provincie Gelderland	 provincie Drenthe	 Rijn-Waal EUREGIO	 euregio rhein-maas-noord rijin-maasnoord

Uitgegeven door:
Gemeenschappelijk INTERREG-Secretariaat
c/o Euregio Rhein-Waal
Emmericher Str. 24
47533 Kleve, Deutschland
Tel +49 (0)2821 7930 41
info@deutschland-nederland.eu
www.deutschland-nederland.eu

Overzicht foto's:
Titelpagina: „Schlafende Zöllner“, GrensWerte
pag. 10 MariTIM © Wärtsila 2014
pag. 13 Grensoverschrijdend politieteam © Andrews & Degen
pag. 18 Duurzaam Gezond © Stichting Landwaard
pag. 20: Mechatronica voor MKB: Projectpartners © EUREGIO
pag. 20: Mechatronica voor MKB: Firma Ronsink © Waterproof Films
pag. 22 Op weg naar vrijheid: tentoonstelling „Soldiers“ © Nationaal Bevrijdingsmuseum
pag. 25 Kennisalliantie Rijn-Waal 2020 © Andrews & Degen
pag. 27 GrensWerte, diverse foto's
pag. 31 Netwerk GMA © Handwerkskammer Münster
pag. 33 SmartBot

Operationeel programma
Doelstelling: 3
Subsidiabel gebied: Programmagebied
Programmeringsperiode: 2007-2013
Programmanummer (CCI nr): 2007CB163PO023
Titel van het programma: Deutschland-Nederland
Beheersautoriteit: Ministerium für Wirtschaft, Energie, Industrie, Mittelstand und Handwerk NRW

Jaarlijks uitvoeringsverslag
Verslagjaar: 2014
Datum van goedkeuring van het jaarverslag door het Comité van Toezicht: 19-06-2015

Overeenkomstig EG-Verordening Nr. 1828/2006 van 8 december 2006

INTERREG IV A DEUTSCHLAND-NEDERLAND

JAARVERSLAG 2014

VOORWOORD

Beste lezer,

Met dit jaarverslag laten wij u de resultaten van het INTERREG-programma Deutschland-Nederland zien. In het jaar 2014 hebben we de vruchten kunnen plukken van het werk in de afgelopen jaren. Met financiële ondersteuning uit het EU-fonds voor regionale ontwikkeling (EFRO) zijn meer dan 125 projecten en meer dan 400 kleinere activiteiten gerealiseerd! Wij tonen u voorbeelden van groene schepen, van projecten tegen verspilling en voor politesamenwerking. Van kunst en cultuur en van intelligente robotsystemen.

Ik ben erg blij met de ruime keuze, de veelzijdigheid van de projecten en de mooie effecten die worden bereikt. De voorbeelden in dit jaarverslag laten zien dat het programma verschillende doelgroepen aanspreekt: het bedrijfsleven, kennisinstellingen en overheden, maar ook verenigingen, stichtingen en sociaal-culturele instanties aan beide kanten van de grens. De meeste activiteiten konden intussen worden afgerond.

In elk afzonderlijk project, binnen elke activiteit wordt de Nederlands-Duitse samenwerking "geleefd". Dat gebeurt niet alleen in onze grensregio. Vergelijkbare programma's bestaan langs bijna alle landsgrenzen in de Europese Unie. Daardoor wordt nu zichtbaar hoe INTERREG ervoor zorgt dat regio's en landen naar elkaar toe groeien en de nadelen van de grensligging om kunnen zetten in een concurrentievoordeel. Zo werkt op EU-niveau door wat hier "om de hoek" door enthousiaste mensen en organisaties in de dagelijkse praktijk wordt gerealiseerd.

De slapende douanebeambten op de titelfoto, een kunstobject in het kader van het INTERREG-project „grenswerte“, herinneren de voorbijganger eraan dat de grenzen nog steeds bestaan en dat ze op dit moment slechts “slapen”. Ze inspireren ons daarmee ook om te blijven investeren in de goede relatie en de samenwerking tussen Nederland en Duitsland - niet alleen in financiële zin.

Ik ben dan ook heel blij dat INTERREG Deutschland-Nederland als subsidieprogramma kan worden voortgezet, en zelfs in 2014 als eerste grensoverschrijdende programma in Europa door de Europese Commissie is goedgekeurd. Het nieuwe programma zal nog meer kansen bieden voor de ontwikkeling van het Nederlands-Duitse programmagebied. De gesprekken die ik gevoerd heb en de demonstraties die ik heb gezien tijdens het kleurrijke startevent op 19 november in Hengelo, hebben mij bevestigd: we kunnen het nieuwe programma gezamenlijk tot een succes maken!

Josan Meijers
Voorzitter Comité van Toezicht

INTERREG IV A DEUTSCHLAND-NEDERLAND

JAARVERSLAG 2014

INHOUDSOPGAVE

Inleiding	5
1 Identificatie van het programma	6
1.1 Historie	6
1.2 Subsidiabel gebied	7
1.3 Doelstellingen	7
1.4 Subsiemiddelen	9
1.5 Overeenkomst	9
2 Overzicht van de uitvoering van het operationeel programma	11
2.1 Resultaten en voortgangsanalyse	11
2.1.1 Informatie over de financiële voortgang van het programma	12
2.1.2 Financiële informatie	12
2.1.3 Informatie over de uitsplitsing van het gebruik van de fondsen	14
2.1.4 Bijstand per doelgroep	14
2.1.5 Terugbetaalde of opnieuw gebruikte bijstand	16
2.1.6 Kwalitatieve analyse	16
2.2 Informatie over de inachtneming van de communautaire wetgeving	16
2.3 Belangrijke problemen en maatregelen om die te verhelpen	16
2.4 Wijzigingen in verband met de uitvoering van het operationeel programma	16
2.5 Belangrijke wijziging als bedoeld in artikel 57 van Verordening (EG) nr. 1083/2006	16
2.6 Complementariteit met andere instrumenten	18
2.7 Toezicht en evaluatie	18
3 Uitvoering per prioriteit	21
3.1 Prioriteit 1: Economie, technologie en innovatie	21
3.1.1 Verwezenlijking van de doelstellingen en voortgangsanalyse	21
3.1.2 Belangrijke problemen en maatregelen om die te verhelpen	23
3.2 Prioriteit 2: Duurzame regionale ontwikkeling	23
3.2.1 Verwezenlijking van de doelstellingen en voortgangsanalyse	24
3.2.2 Belangrijke problemen en maatregelen om die te verhelpen	24
3.3 Prioriteit 3: Integratie en maatschappij	24
3.3.1 Verwezenlijking van de doelstellingen en voortgangsanalyse	26
3.3.2 Belangrijke problemen en maatregelen om die te verhelpen	28
3.4 Samenvatting van de programmaresultaten	28
4 Technische bijstand	30
5 Voorlichting en publiciteit	31
Bijlage 1 Indicatoren INTERREG IV A-Programma	34
Bijlage 2 Indikatieve verdeling van het gebruik van de EU-middelen	39

INTERREG IV A DEUTSCHLAND-NEDERLAND

JAARVERSLAG 2014

INLEIDING

Dit uitvoeringsverslag biedt een overzicht van de activiteiten binnen het INTERREG IV A programma Deutschland – Nederland in het jaar 2014.

Op 13 december 2007 is met de ondertekening van de INTERREG IV A overeenkomst het INTERREG IV A programma Deutschland-Nederland officieel van start gegaan. Op deze dag ondertekenden alle veertien INTERREG partners, in het bijzijn van 250 genodigden, het document dat de basis vormt voor de uitvoering van het nieuwe programma. Sindsdien is het programma actief als subsidie-instrument voor projecten op allerlei verschillende terreinen met een grensoverschrijdende, Nederlands-Duitse basis.

Met 131 goedgekeurde projecten en in totaal ongeveer 600 subprojecten is het budget van het programma inmiddels voor 99,7% vastgelegd. Omdat projecten steeds meer resultaten kunnen tonen, is er in dit jaarverslag ook weer plaats gecreëerd voor projectvoorbeelden. Zo krijgt u een idee van de veelzijdigheid van INTERREG.

Hoofdstuk 1 beschrijft de basis van het programma: Wat zijn de doelen, wie zijn de ontvangers en hoeveel middelen zijn beschikbaar? In het (vooral zeer technische) hoofdstuk 2 wordt op de financiële en administratieve voortgang van het programma in 2014 ingegaan. In deze context wordt ook de voortgang van de ontwikkeling van het vervolgprogramma INTERREG V toegelicht. In hoofdstuk 3 komt de uitvoering per prioriteit aan bod en worden de indicatoren belicht. Hoofdstukken 4 en 5 informeren over de technische bijstand, de administratieve implementatie van het programma en de publiciteitsmaatregelen. De bijlagen bieden een overzicht van de resultaten aan de hand van indicatoren en een aantal door de Europese Commissie voorgeschreven tabellen.

Dit verslag over het jaar 2014 werd opgesteld in overeenstemming met EG-verordening Nr. 1828/2006 van de Commissie van 8 december 2006 en de wijzigingsverordening Nr. 846/2009 van de Commissie van 1 september 2009 en met inachtneming van de EG-verordeningen Nr. 1080/2006 van 5 juli 2006 en Nr. 1083/2006 van 11 juli 2006.

SUCCESVOLLE SAMENWERKING SINDS DE JAREN '90

INTERREG Deutschland-Nederland

INTERREG IV A DEUTSCHLAND-NEDERLAND

JAARVERSLAG 2014

1. IDENTIFICATIE VAN HET PROGRAMMA

1.1 Historie

Samen aan gezamenlijke uitdagingen en problemen werken, contacten leggen en het grensgebied versterken zodat het een attractieve ruimte wordt voor economische activiteiten en leefbaar voor de burgers - dit is een van de doelen van de grensoverschrijdende samenwerking. Waar de grens soms nog steeds barrières opwerpt en het risico van vervreemding altijd aanwezig is, is het belangrijk om deze samenwerking te koesteren en te ondersteunen.

Al sinds de jaren vijftig is er sprake van grensoverschrijdende samenwerking tussen Duitsland en Nederland. Vanwege de successen die geboekt werden, besloten Duitse en Nederlandse partners de samenwerking te institutionaliseren. Vanaf 1991 stelt de Europese Unie vanuit het Communautair Initiatief INTERREG subsidiegelden ter beschikking voor de grensregio's in Europa. De bedoeling hiervan is om de ontwikkeling en de integratie van het grensgebied te stimuleren. Voor een groot aantal grensoverschrijdende maatregelen

en projecten biedt het INTERREG-programma sindsdien een financiële basis.

In de eerste fase (1991-1993) richtte het programma zich met name op het samenbrengen van mensen, bedrijven en organisaties aan beide zijden van de grens en op het verbeteren van de grensoverschrijdende infrastructuur. Langs de Duits-Nederlandse grens bestonden vier aparte programmagebieden. INTERREG II, van 1994 tot 1999, was erop gericht de samenwerking verder te verankeren en de kwaliteit van de projecten te verbeteren. Inmiddels waren in een aantal branches en sectoren contacten gelegd en was de tijd rijp om projecten ook echt gemeenschappelijk uit te voeren.

Voor INTERREG IIIA (2000-2006) werden de vier afzonderlijke programmagebieden samengevoegd tot twee programmagebieden. De projecten werden omvangrijker en kregen veelal een innovatief karakter. Tijdens het INTERREG IIIA-programma

	Subsidiegebieden met directe grensligging	Aangrenzende gebieden
Noord	COROP Noord-Friesland COROP Overig Groningen COROP Delfzijl en omgeving Kreisfreie Stadt Emden Landkreis Aurich COROP Oost-Groningen Landkreis Leer COROP Zuidoost-Drenthe Landkreis Emsland COROP Noord-Overijssel Landkreis Grafschaft Bentheim COROP Twente Kreis Steinfurt COROP Achterhoek Kreis Borken COROP Arnhem/Nijmegen COROP Noordoost-Noord-Brabant Kreis Kleve Kreis Wesel COROP Noord-Limburg COROP Midden-Limburg Kreis Viersen Kreisfreie Stadt Krefeld	Landkreis Wittmund Landkreis Friesland COROP Zuidoost-Friesland COROP Zuidwest-Friesland COROP Noord-Drenthe Landkreis Ammerland COROP Zuidwest-Drenthe Landkreis Cloppenburg COROP Flevoland Landkreis Osnabrück COROP Veluwe COROP Zuidwest-Overijssel Kreisfreie Stadt Osnabrück Kreis Coesfeld Kreis Warendorf COROP Zuidwest Gelderland Kreisfreie Stadt Duisburg Rhein-Kreis Neuss
Zuid	Kreisfreie Stadt Mönchengladbach	

Tabel 1: Overzicht subsidiegebieden in het INTERREG IV A programma

ging extra aandacht uit naar „gezamenlijke euregio-overstijgende vuurtorenprojecten“. Dit waren grotere projecten waarmee een grotere effectiviteit in het gehele grensgebied bereikt kon worden.

Het huidige programma, INTERREG IV A Deutschland-Nederland 2007-2013, zet dit voort. Het idee van de vuurtorenprojecten is omgezet in de zogenoemde majeure projecten (zie paragraaf 2.1.4). Van de Noordzee tot aan midden-Limburg bestaat er nog maar één programma. De bestaande grensoverschrijdende structuren en netwerken worden steeds verder uitgebouwd en belangrijke innovatieve projecten, die binnen het nationale beleid van Duitsland en Nederland passen, worden gerealiseerd. Daarnaast blijft er aandacht voor grensoverschrijdende contacten op lokaal niveau, bijvoorbeeld door middel van uitwisselingen tussen scholen. Met de ondersteuning van dergelijke projecten moet voor toekomstige generaties de blik over de grens een vanzelfsprekendheid worden.

1.2 Subsielabel gebied

De subsidies in het kader van het grensoverschrijdende INTERREG-programma Deutschland-Nederland zijn bedoeld voor de ontwikkeling van de grensregio. Daarom is er een „programmagebied“ vastgesteld, waarbinnen de mogelijkheid tot subsidiëring bestaat. Dit programmagebied omvat vrijwel de gehele Duits-Nederlandse grens en strekt zich uit van de Waddenzee tot de Niederrhein. Het programmagebied is te verdelen in gebieden met directe grensligging en zogenaamde aangrenzende gebieden. Deze aangrenzende gebieden waren eerder al actief in de grensoverschrijdende samenwerking, omdat zij nauwe verbindingen hebben en grote overeenkomsten vertonen met de gebieden met directe grensligging. Vanwege de positieve effecten hiervan zijn deze gebieden in het INTERREG IV A-programma opgenomen. Zij kunnen nu in gegronde gevallen gebruik maken van maximaal 20% van het budget (20%-regeling). Tabel 1 laat een overzicht van de subsidiegebieden in het INTERREG

IV A programma zien. Op de kaart op pagina 8 is grafisch weergegeven, welke gebieden binnen het INTERREG-programma vallen.

1.3 Doelstellingen

Bij het opstellen van de doelstellingen voor het operationele programma INTERREG IV A Deutschland-Nederland is uitgegaan van de strategische doelstellingen van de Europese Unie, het Koninkrijk der Nederlanden, de Bondsrepubliek Duitsland, resp. de deelstaten Nordrhein-Westfalen en Niedersachsen, en de regionale doelstellingen. Uit de verschillende strategieën en kaders zijn drie prioritaire doelstellingen opgesteld:

1. Ontwikkeling en versterking van een grensoverschrijdende, innovatieve economische ruimte en daarmee samenhangend het behoud en de verdere ontwikkeling van de werkgelegenheid in de regio
2. Versterking van een duurzame regionale ontwikkeling ter verbetering van de levenskwaliteit in het grensgebied, ook als één van de voorwaarden voor economische groei;
3. Ontwikkeling en verbetering van de maatschappelijke integratie in het grensgebied, niet in de laatste plaats ter versterking van een grensoverschrijdende identiteit van de burgers.

Ter realisering van deze doelstellingen zijn drie prioriteiten vastgelegd, die elk weer een aantal actiegebieden omvatten. Bovendien is er een vierde prioriteit gevormd voor technische bijstand. Tabel 2 geeft dit schematisch weer.

1.4 Subsiemiddelen

In totaal is voor het INTERREG IV A programma € 138.653.853,- aan EU-middelen ter beschikking gesteld. Deze middelen worden door de Europese Commissie in jaartranches toegewezen. Tabel 3 laat de financiële indeling in jaartranches zien.

1) Economie, technologie en innovatie	2) Duurzame regionale ontwikkeling	3) Integratie en maatschappij
a) Bevordering van technologie- en kennisoverdracht tussen onderzoeksinstellingen en het bedrijfsleven b) Bevordering van economische netwerken en van de grensoverschrijdende samenwerking van ondernemingen c) Bevordering van de kwalificatie ter verbetering van het innovatieve potentieel van het bedrijfsleven	a) Bevordering van hernieuwbare energieën en van de ontwikkeling van energiebesparende technologieën b) Bevordering van de grensoverschrijdende ontwikkeling van infrastructureel aanbod c) Bevordering van de grensoverschrijdende natuur- en landschapsbescherming en van de milieubescherming	a) Bevordering van grensoverschrijdende gezondheidszorg en consumentenbescherming b) Bevordering van de grensoverschrijdende arbeidsmarkt / grenspendelaars c) Bevordering van de integratie, met name door onderwijs en cultuur d) Bevordering van de grensoverschrijdende samenwerking op het gebied van de 'interne veiligheid'
4) Technische Bijstand		

Tabel 2: Prioriteiten en actievelen van het programma

Jaar	Communautaire bijdrage
2007	18.057.450 Euro
2008	18.514.226 Euro
2009	19.079.589 Euro
2010	19.759.652 Euro
2011	20.459.286 Euro
2012	21.075.490 Euro
2013	21.708.160 Euro
Totaal	138.653.853 Euro

Tabel 3: Financiële indeling jaartranches

In het operationeel programma is een verdeling opgenomen van de middelen over de prioriteiten. Daarbij is rekening gehouden met het gewicht van de prioriteiten. Aangezien de focus ligt op de Lissabon-doelstellingen, heeft prioriteit 1 het meeste gewicht in de verdeling van middelen gekregen. Hierdoor is de volgende concrete verdeling ontstaan:

Prioriteit 1 – Economie, technologie en innovatie	58%
Prioriteit 2 – Duurzame regionale ontwikkeling	18%
Prioriteit 3 – Integratie en maatschappij	18%
Prioriteit 4 – Technische bijstand	6%

Op basis van de ervaringen in het verleden is vervolgens een financiële indeling van de middelen gemaakt, waarin ook de middelen uit nationale bijdragen zijn opgenomen.

Tabel 4 laat deze financiële indeling zien. De uitvoering per prioriteit binnen het programma wordt in hoofdstuk 3 besproken.

1.5 Overeenkomst

Om voor de uitvoering van het programma een goede samenwerking te waarborgen, is een overeenkomst opgesteld, die door alle veertien INTERREG partners ondertekend is. In deze overeenkomst is de gezamenlijke doelstelling vastgelegd om door het ondersteunen van grensoverschrijdende acties de ontwikkeling van het grensgebied te faciliteren. Bovendien worden de verantwoordelijkheden voor de uitvoering van het programma in de overeenkomst beschreven.

Voor de beoordeling van projectvoorstellen en voor het nemen van beslissingen over de programmaregels is het Comité van Toezicht opgericht, waarin de verschillende INTERREG-partners zijn vertegenwoordigd. Naast het Comité van Toezicht zijn er vier regionale stuurgroepen, die over regionale projecten beslissen. Binnen het Comité van Toezicht en de stuurgroepen wordt altijd unaniem besloten. De uiteindelijke verantwoordelijkheid voor het programma ligt bij de beheersautoriteit, het Ministerium für Wirtschaft, Energie, Industrie, Mittelstand und Handwerk (MWEIMH) van de Duitse deelstaat Nordrhein-Westfalen.

De ondertekening van de INTERREG-overeenkomst was onderdeel van de officiële start van het INTERREG IV A programma op 13 december 2007 in Bad Bentheim. De overeenkomst is via de programmawebsite www.deutschland-nederland.eu beschikbaar en kan indien gewenst bij het Gemeenschappelijk INTERREG-Secretariaat worden opgevraagd.

	Indicatieve uitsplitsing van de nationale bijdrage						Ter informatie	
	Communautaire financiering (a)	Nationale bijdrage (b) (= (c) + (d))	Nationale Overheidsfinanciering (c)	Nationale particuliere financiering (d)	Totale financiering (e) = (a)+(b)	Medefinancieringspercentage (f) = (a)/(e)	Bijdragen van de EIB	Overige Financiering
Prioriteit 1: Economie, technologie en innovatie (EFRO/totale kosten)	80.419.235	96.059.389	79.420.927	16.638.462	176.478.624	45,57%	0	0
Prioriteit 2: Duurzame regionale ontwikkeling (EFRO/totale kosten)	24.957.694	24.957.694	24.957.694	0	49.915.388	50,00%	0	0
Prioriteit 3: Integratie en maatschappij (EFRO/totale kosten)	24.957.694	24.957.694	23.959.386	998.308	49.915.388	50,00%	0	0
Prioriteit 4: Technische bijstand (EFRO/totale kosten)	8.319.230	9.317.538	9.317.538	0	17.636.768	47,17%	0	0
Totaal	138.653.853	155.292.315	137.655.545	17.636.770	293.946.168	47,17%	0	0

Tabel 4: Financiële indeling van het programma in prioriteiten

DIT HEBBEN WIJ MET ONS PROJECT BEREIKT...

KATJA BAUMANN „MARITIM“

“

In het uitgebreide Nederlands-Duitse grensgebied hebben 35 ondernemingen en kennisinstellingen uit de maritieme sector zich verenigd in het project “MariTIM”. Samen is gewerkt aan “groenere” schepen van morgen. De MARIKO GmbH uit Leer was lead partner van het project.

Drie innovatieve projecten vormen de kern van de samenwerking. Met het onderzoek naar, het ontwikkelen van en het testen van nieuwe aandrijfmechanismen werden op bestaande schepen nieuwe inzichten opgedaan voor de scheepvaart van morgen. Dit werd uitgevoerd door Duits-Nederlandse consortia uit bedrijfsleven en onderzoek.

Tevens werden grensoverschrijdende maritieme structuren verder ontwikkeld en verstevigd. Met name de maritieme kennisinstellingen en hogescholen zijn grensoverschrijdend meer een netwerk gaan vormen.

Het doel van het deelproject ECO2 Inland Vessel was onderzoek naar en vergelijken van systemen van verschillende aandrijfconcepten om de meest efficiënte en rendabele aandrijving van verschillende typen binnen-

vaartschepen te identificeren. In totaal werden er vier concrete schepen gerealiseerd. Daaronder vallen het binnenschip van de rederij Danser (Koppverband “Eiger-Nordwand”), dat als eerste schip ter wereld is omgebouwd voor LNG, en de tanker van rederij Chemgas (“Sirocco”) die als eerste in Nederland is gebouwd. Bovendien werd de ombouw van een hybride droogladingschip van Scheepvaartbedrijf Vranken BV ondersteund, en werd het inbouwen van een module van brandstof-water-emulsietechnologie op de dubbelwandige tanker “Rudolf Deymann” van Reederei Deymann begeleid.

In het kader van het deelproject LNG Passenger Vessel vond een uitgebreide ontwikkeling en onderzoek van de LNG-technologie plaats op basis van twee casestudies. Bij de eerste casestudy betrof het een passagiersschip dat in de Nederlandse binnenwateren wordt ingezet in een beschermd natuurgebied. Bij de tweede casestudy zijn voor de veerboot naar Borkum “MS Ostfriesland” van de AG EMS de randvoorwaarden voor de ombouw in een omvangrijk onderzoeksconcept en een haalbaarheidsstudie getest. Gebaseerd op deze inzichten is de “MS Ostfriesland” omgebouwd, als eerste schip onder Duitse vlag met LNG-aandrijving.

In het deelproject Wind Hybrid Coaster is een nieuwe generatie gemotoriseerde zeilschepen ontwikkeld. De partners werkten samen aan het ontwerpen van een windzeilsysteem met aerodynamisch aangedreven rotoren in een lichte uitvoering voor kleinere schepen. Door windenergie die extra wordt gewonnen kan de motoraandrijving en daarmee het brandstofverbruik alsmede de schadelijke uitstoot worden gereduceerd. Hiervoor is een rotor met een hoog vermogen, een zogenoemde Flettner-Rotor, ontwikkeld die wordt getest in het havengebied van Leer.

”

INTERREG IV A DEUTSCHLAND-NEDERLAND

JAARVERSLAG 2014

2. OVERZICHT VAN DE UITVOERING VAN HET OPERATIONEEL PROGRAMMA

2.1 Resultaten en voortgangsanalyse

In dit hoofdstuk wordt de uitvoering van het programma als geheel besproken. Daarbij gaat het enerzijds om de financiële informatie. Die is van groot belang bij het beoordelen van het programma en is ook een indicator voor de voortgang van de projecten. Anderzijds komt de administratief-inhoudelijke voortgang van het programma

aan bod. Daarbij valt te denken aan de vereenvoudiging van het programma, de uitvoering van evaluaties en de resultaten van de vergaderingen van het Comité van Toezicht. Ook worden de doelstellingen van het programma kort geëvalueerd. De voortgang per prioriteit en van het gehele programma komt in hoofdstuk 3 aan bod.

Soort	Datum indiening CA*	Totale subs. kosten, ingediend door CA (in Euro, cum.)	Datum EC**	Betaald door EC (in Euro)
Voorschot			13.12.2007	2.773.077,06
Voorschot			02.07.2008	4.159.615,59
Voorschot			21.04.2009	3.466.346,33
Aanvraag	11.08.2009	1.607.580,31	21.10.2009	741.346,90
Aanvraag	29.10.2009	2.330.030,54	20.11.2009	351.069,17
Aanvraag	23.12.2009	13.051.268,31	21.01.2010	5.155.851,12
Aanvraag	30.12.2009	13.502.878,44	21.01.2010	212.246,54
Aanvraag	04.05.2010	14.591.619,61	20.05.2010	519.339,81
Aanvraag	10.08.2010	18.181.539,02	19.08.2010	1.722.630,63
Aanvraag	30.11.2010	26.866.762,34	09.12.2010	4.172.315,48
Aanvraag	22.12.2010	33.677.858,94	03.01.2011	3.255.515,37
Aanvraag	30.12.2010	36.180.746,14	24.02.2011	1.168.341,43
Aanvraag	10.06.2011	40.396.153,06	01.07.2011	2.015.729,92
Aanvraag	27.10.2011	49.970.484,07	21.11.2011	4.548.283,04
Aanvraag	09.12.2011	68.795.248,67	20.12.2011	8.999.720,30
Aanvraag	28.12.2011	77.579.556,78	15.06.2012	4.175.465,10
Aanvraag	04.07.2012	86.214.449,47	31.08.2012	4.056.457,91
Aanvraag	30.10.2012	103.236.592,96	27.12.2012	8.079.773,31
Aanvraag	22.11.2012	112.852.370,87	22.02.2013	4.677.957,87
Aanvraag	17.12.2012	130.765.609,62	27.03.2013	8.405.040,19
Aanvraag	21.12.2012	132.030.501,07	27.03.2013	596.638,51
Aanvraag	07.06.2013	142.141.833,93	26.07.2013	4.753.717,82
Aanvraag	12.09.2013	155.487.071,39	16.12.2013	6.257.426,03
Aanvraag	15.10.2013	159.180.842,04	17.12.2013	1.719.247,84
Aanvraag	27.11.2013	169.811.372,73	19.02.2014	5.053.872,88
Aanvraag	23.12.2013	187.160.398,47	19.02.2014	8.148.696,93
Aanvraag	27.02.2014	192.776.262,89	12.05.2014	2.648.934,83
Aanvraag	12.06.2014	203.819.805,23	09.07.2014	5.127.578,26
Aanvraag	30.07.2014	210.712.055,87	26.08.2014	3.244.073,81
Aanvraag	28.08.2014	215.908.378,30	15.12.2014	2.480.692,17
Aanvraag	30.09.2014	218.393.284,30	19.12.2014	1.155.510,02
Aanvraag	28.10.2014	222.236.501,17	22.12.2014	1.780.933,40
Aanvraag	27.11.2014	232.136.880,31		
Aanvraag	19.12.2014	246.114.298,17		
Totaal				115.623.445,57

Tabel 5: Aangevraagde en ontvangen middelen

*CA = Certificeringsautoriteit ** EC = Europese Commissie

Voor de praktische uitvoering van het programma heeft het Comité van Toezicht verschillende werkgroepen aangewezen. In 2014 vonden vergaderingen plaats van de Kerngroep Monitoring (begeleiding van het monitoringsysteem en de Kerngroep Evaluatie (begeleiding van de programma-evaluatie).

2.1.1 Informatie over de financiële voortgang van het programma

Tot en met het jaar 2014 werden in het kader van het INTERREG IV A programma Deutschland-Nederland in totaal 131 projecten goedgekeurd. Daarnaast zijn er meer dan 600 sub- of kleinprojecten. Inmiddels is nagenoeg 100% van het beschikbare budget vastgelegd binnen projecten.

De certificeringsautoriteit heeft in 2014 acht uitbetalingsaanvragen bij de Europese Commissie ingediend. Deze uitbetalingsaanvragen worden steeds cumulatief ingediend. De totale subsidiabele kosten bedroegen sinds programmabegin € 246.114.298,17; daarvan is € 58.953.899,70 in 2014 opgevraagd.

De Europese Commissie heeft op 22-12-2014 voor het laatst een uitbetaling gedaan. Samen met de voorschotten bedraagt het totaal aan ontvangen middelen van de Europese Commissie € 115.623.445,57 (zie tabel 5).

In 2014 duurden de begrotingsproblemen van de Europese Unie voort. Hierover werd al in het jaarverslag van 2012 en 2013 verslag gedaan. In 2014 liep de uitbetaling van subsidiemiddelen door de Commissie opnieuw vertraging op. Aan twee uitbetalingsaanvragen kon uiteindelijk niet meer in 2014 worden voldaan. Dankzij het in november 2013 besloten mechanisme voor noodsituaties en de eerste maatregel in dit kader - het beschikbaar stellen van een overbruggingsbedrag door het Ministerie van Economische Zaken en de Provincie Gelderland - hebben alle lead partners de middelen kunnen ontvangen waarop zij recht hebben. De programmapartners zijn nog steeds erg bezorgd over de toekomstige ontwikkeling en de gevolgen van het EU-begrotingsprobleem en zullen deze bezorgdheid ook door middel van brieven naar de regeringen in Berlijn en Den Haag uiten.

2.1.2 Financiële informatie

In tabel 6 zijn de financiële gegevens (cumulatief) opgenomen. Hierin wordt per prioriteit aangegeven welke uitgaven hebben plaatsgevonden. De totale hoogte van alle ingediende kosten, na het doorlopen van de First Level Control, wordt in de eerste kolommen weergegeven, als totaalbedrag en opgesplitst in een overheidsbijdrage en een particuliere bijdrage. De EFRO-middelen die tot en met 31-12-2014 zijn uitbetaald worden in de vierde kolom opgesomd. Hierbij moet worden opgemerkt dat de door de Certificeringsautoriteit goedgekeurde bedragen iets hoger liggen dan de uitbetaalde bedragen, zoals in vergelijking met tabel 7 gezien kan worden. De verschillen

	Uitgaven die door de begunstigen zijn betaald en zijn opgenomen in aan de beheersautoriteit toegezonden betalingsaanvragen	Overeenkomstige overheidsbijdrage	Particuliere uitgaven	Uitgaven door de instantie die verantwoordelijk is voor betalingen aan de begunstigen (Alleen EFRO)	Totaal aan van de Commissie ontvangen betalingen
Prioriteit 1	140.939.862,22	112.681.410,04	28.258.452,18	59.083.899,10	62.621.571,94
Prioriteit 2	45.861.501,03	42.846.738,28	3.014.762,75	19.536.981,47	23.752.068,44
Prioriteit 3	44.354.565,26	41.863.682,89	2.490.882,37	21.267.197,46	22.110.165,41
Prioriteit 4	14.958.369,66	14.958.369,66	0,00	6.639.220,82	7.139.639,78
Totaal	246.114.298,17	212.350.200,87	33.764.097,30	106.527.298,85	115.623.445,57
Totaal in overgangsregio's	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Totaal in niet-overgangsregio's	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Uitgaven van het ESF-type in het totaal als het OP wordt medegefinancierd door het EFRO	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Uitgaven van het EFRO-type in het totaal als het OP wordt medegefinancierd door het ESF	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

Tabel 6: Prioritaire assen per financieringsbron (in EUR)

DIT HEBBEN WIJ MET ONS
PROJECT BEREIKT...

„GRENSOVERSCHRIJDEND POLITIETEAM - GPT “

“

Tijdens de slotmanifestatie van het INTERREG IV A-project 'Grensoverschrijdend politieteam - GPT' in maart 2014 hebben Duitse en Nederlandse vertegenwoordigers op feestelijke wijze stilgestaan bij de successen van dit bijzondere samenwerkingsproject. De betrokken overheden ondertekenden hierbij een intentieverklaring met het doel dit Europese project voort te zetten. Om de veiligheid te vergroten patrouilleren sinds 2008 ongeveer 20 Nederlandse en Duitse politiefunctarissen gezamenlijk in het EUREGIO-gebied. Doordat de leiding van de binationaal bemande politiewagens per land wisselt, kunnen de patrouilles ongehinderd de grens passeren, bijvoorbeeld om een verdachte te achtervolgen. De functionarissen houden zich jaarlijks met ca. 1.900 gevallen bezig, waaronder woninginbraak, drugsmokkel en illegale immigratie. Een gevolg van dit samenwerkingsproject tussen politiekorpsen in de EUREGIO is dat typische grensdelicten zich hebben verplaatst naar aangrenzende grensregio's. Het is daarom maar goed dat ook in Bad Nieuweschans (Eems Dollard Regio) en Elten (Euregio Rijn-Waal) grensoverschrijdende politieteams zijn opgericht, zodat criminelen grensbreed achter het net zullen vissen.

”

DIT HEBBEN WIJ MET ONS PROJECT BE- REIKT...

„OPTIMUM BETON“

“

In het project Optimum Beton worden innovatieve sensoren speciaal voor de professionalisering van de staalbetonbouw ontwikkeld. Steeds meer experts uit de bouwsector ervaren de voordelen van sensoren op de bouwplaats. Sensoren leveren exacte parameters, waardoor de staalbetonbouw sneller en veiliger wordt. Daarnaast wordt door de inzet van deze sensoren de betonkwaliteit en daarmee ook de bestendigheid verbeterd.

Om die redenen is er een sensor ontwikkeld die in realtime de water/cement-waarde van het aangeleverde cementbeton meet. Nog voor het gebruik onderzoekt de sensor het beton en levert hierdoor een bijdrage dat achteraf geen herstel- of onderhoudswerkzaamheden meer nodig zullen zijn. Op dit

moment is er maar een ingewikkelde testmethode, waarbij de persoon die de test uitvoert een betontechnische opleiding moet hebben gevolgd. Met de innovatieve w/c-sensor kan iedereen snel controleren of de w/c-waarde aan de specificaties voldoet. Uiteraard is de meettolerantie steeds dezelfde, zelfs hoger dan die van het uitgebreide onderzoek.

Tevens werd een sensor ontwikkeld die meet of het beton al stevig genoeg is om aan de belangrijke nabehandeling van het beton te kunnen beginnen. Hoe snel mag ik het beton gieten zonder te veel druk op de bekisting te zetten? Dit zijn allemaal vragen die door de sensor die in realtime de versterking van het beton meet, kan beantwoorden.

De sensoren van de nieuwste generatie zijn verbonden met het internet, waardoor de meetresultaten voor meerdere gebruikers gelijktijdig ter beschikking staan. Dit heeft als gevolg dat beslissingen op basis van daadwerkelijke meetwaarden worden genomen en specialisten niet persoonlijk op de bouwplaats aanwezig hoeven te zijn om toch mee te kunnen kijken en denken. Dit leidt tot meer kennis aan de kant van de uitvoerende teams, terwijl tegelijkertijd de bouwperiode korter en daardoor ook goedkoper wordt.

”

zijn voor een deel afkomstig van projecten die eindigen, maar waarvoor het bestedingsbewijs eind 2014 nog niet was aangemaakt of goedgekeurd. De laatste 5% van de subsidiemiddelen worden namelijk pas na goedkeuring van het bestedingsbewijs uitbetaald (zie ANBest, 2.7). Daarnaast heeft het verschil ook te maken met zogenoemde ‘correcties’, die automatisch door het monitoringsysteem worden uitgevoerd als gevolg van aanpassingen van de aanvraag betreffende de projectfinanciering. Omdat deze bedragen pas met de volgende uitbetalingsaanvraag verrekend worden (die aan het eind van 2014 nog niet was ingediend) worden deze bedragen aan het einde van het jaar als ‘nog te betalen’ geregistreerd. De laatste kolom bevat ten slotte nog het totaal ontvangen bedrag van de Europese Commissie.

2.1.3 Informatie over de uitsplitsing van het gebruik van de fondsen

In het operationeel programma is als bijlage een indicatieve verdeling van het gebruik van de EU-middelen opgenomen. De tabel laat het geplande gebruik van de EU-middelen zien, volgens artikel 11 van VO (EG) 1828/2006. Voor 2014 is de gerealiseerde verdeling van de middelen in vergelijking met het operationeel programma in bijlage 2 ingevuld.

2.1.4 Bijstand per doelgroep

In het INTERREG IV A-programma wordt extra aandacht geschonken aan bepaalde sectoren, zoals het midden- en kleinbedrijf. Tevens wordt er een onderscheid gemaakt tussen regionale projecten en majeure projecten, grotere projecten met invloed in het gehele programmagebied. Bovendien is er aandacht voor de gebieden die niet direct aan de grens liggen, maar wel een belangrijke invloed op de grensgebieden hebben. In deze paragraaf volgt over deze doelgroepen, sectoren en gebieden extra informatie.

Effecten op de gelijkheid van kansen

In het programma wordt aandacht geschonken aan de horizontale doelstelling ‘gelijkheid van kansen’ voor mannen en vrouwen. In het aanvraagformulier en in de voortgangsrapportage is de lead partner verplicht informatie te geven over de verwachte en bereikte effecten met betrekking tot de gelijkheid van kansen. Van de tot nog toe goedgekeurde projecten heeft ongeveer één derde in de aanvraag aangegeven een positief effect te verwachten op de gelijkheid van kansen voor mannen en vrouwen. De overige projecten verwachten een neutraal effect. In geen enkele goedgekeurde projectaanvraag worden tot nog toe negatieve uitwerkingen op de gelijkheid van kansen ingeschat.

Effecten op het milieu

Ook aan deze horizontale doelstelling wordt in het kader van het INTERREG programma extra aandacht besteed. In het aanvraagformulier en de voortgangsrapportage is de lead partner verplicht informatie te geven over de verwachte, respectievelijk bereikte effecten met betrekking tot het milieu. Van de tot nog toe goedgekeurde projecten heeft de helft van de lead partners in de aanvraag aangegeven door hun project een positief effect te verwachten op het milieu. Bij de andere helft werd op een neutraal effect gerekend. In geen enkele goedgekeurde projectaanvraag worden negatieve effecten op het milieu verwacht. Een groot aantal van de programma-indicatoren, zoals opgenomen in bijlage 1, betreft ook het positieve effect van de projecten op het milieu.

Zoals u in hoofdstuk 3 kunt zien vormen projecten die zich specifiek op milieu-effecten richten, bijvoorbeeld projecten op het gebied van duurzame energie, een belangrijk deel van de INTERREG-projecten.

Majeure projecten

Majeure projecten zijn gezamenlijke projecten van kennisinstellingen en het bedrijfsleven uit beide landen, die op basis van toegepast onderzoek marktgeoriënteerde resultaten doen verwachten. Volgens het operationeel programma moeten deze majeure projecten aan de volgende eisen voldoen:

- Majeure projecten strekken zich in beginsel uit over een groot deel van het programmagebied.
- Een naar de aard van het majeure project passende financiële betrokkenheid door het bedrijfsleven is geboden, met name ook van de aanvrager en de partners. Er wordt vanuit gegaan dat de ruimtelijke omvang en de hoge kwaliteit van de majeure projecten doorgaans ook in het kostenvolume tot uiting komen.
- Majeure projecten zijn langlopend; dit houdt in dat deze in meerdere begrotingsjaren worden gerealiseerd; ze zijn onderverdeeld in duidelijke fases en zijn bewezen duurzaam.
- Majeure projecten hebben een duidelijke inbreng en commitment van Duitse en Nederlandse zijde.

In totaal zijn er 11 majeure projecten. De majeure projecten hebben effecten binnen het gehele programmagebied. Veel majeure projecten, zoals bijvoorbeeld „Telemedicine“ en „Functional

Surfaces“ bouwen voort op de samenwerkingsstructuren die in de laatste jaren mede dankzij INTERREG zijn ontstaan. De majeure projecten zijn daardoor een goed voorbeeld van de ontwikkeling die het INTERREG-programma Deutschland-Nederland heeft doorgemaakt. Het indicatieve budget voor de majeure projecten is in alle prioriteiten reeds vastgelegd.

Verdeling over de prioriteiten

De verdeling van subsidiemiddelen laat een focus op prioriteit 1 zien: economie, technologie en innovatie. Dit is een direct gevolg van de aandacht voor de Lissabon-strategie. Deze strategie werd in 2000 door de Europese Raad in Lissabon bepaald. Doel ervan was om de Europese Unie in 2010 “de meest concurrerende en dynamische kenniseconomie van de wereld te maken die in staat is tot economische groei met meer en betere banen en een hechtere sociale samenhang”. Hieraan zijn verschillende maatregelen gekoppeld, waarbij de nadruk ligt op het midden- en kleinbedrijf (MKB). In 2001 werd de Lissabon-strategie uitgebreid met de Göteborg-doelstelling, die zich vooral richt op duurzame ontwikkeling. In 2010 werd de nieuwe “EU2020-strategie” door de Europese Unie gepresenteerd. De EU2020-strategie richt zich, onder andere om de economische crisis te overwinnen, op een sterke en duurzame economie met veel werkgelegenheid. Ook komt er meer aandacht voor ontwikkelingen als gevolg van de gewijzigde bevolkingsstructuur. De doelstellingen van het INTERREG IV A-programma Deutschland-Nederland, vooral in prioriteit 1, zijn voor een groot deel in overeenstemming met deze strategie, onder andere door de gerichtheid op MKB in het grensgebied. Prioriteit 1 bevat drie actiegebieden:

- Bevordering van de technologie- en kennisoverdracht tussen onderzoeksinstituten en het bedrijfsleven;
- Bevordering van economische netwerken en bevordering van de grensoverschrijdende samenwerking van ondernemingen;
- Bevordering van de kwalificatie ter verbetering van het innovatieve potentieel van het bedrijfsleven.

Aan elk van deze actiegebieden zijn doelstellingen gekoppeld, gericht op een bepaalde doelgroep. Tevens zijn mogelijke activiteiten voorgesteld. Dit is uitgebreid terug te vinden in hoofdstuk 6 van het Operationeel Programma.

	Budget	Gecommitteerd	in %	Uitbetalingsanvr. goedgekeurd	in %
Prioriteit 1	80.419.235,32	80.191.568,38	99,72 %	59.390.203,24	73,85%
Prioriteit 2	24.957.694,72	24.940.256,46	99,93%	19.759.872,52	79,17%
Prioriteit 3	24.957.694,72	24.946.192,84	99,95%	21.329.569,05	85,46%
Prioriteit 4	8.319.230,24	8.319.230,24	100%	6.668.825,88	80,16%
Totaal	138.653.853,00	138.397.247,92	99,81%	107.148.470,69	77,28%

Tabel 7: Financiële voortgang – EFRO gepland, gecommitteerd en goedgekeurd (in Euro)

In prioriteit 1 zijn tot nu toe 59 projecten goedgekeurd met een totale committering van € 80.191.568,38 aan EFRO-middelen. Hiermee is bijna 100% van het budget voor prioriteit 1 in projecten vastgelegd.

Naast de majeure projecten en de focus op projecten in prioriteit 1 is er subsidie beschikbaar in de prioriteiten 2 (duurzame regionale ontwikkeling) en 3 (integratie en maatschappij). De uitvoering per prioriteit, met voorbeelden van projecten, wordt in hoofdstuk 3 beschreven.

20%-regeling

De subsidies uit het INTERREG-programma zijn in principe bedoeld voor aanvragers in de gebieden die direct aan de grens liggen. In het verleden is echter gebleken dat partners uit de aangrenzende, iets verder weg gelegen gebieden (bijvoorbeeld uit de stad Münster) een positief effect kunnen hebben op de grensoverschrijdende samenwerking. Daarom kan maximaal 20% van het totale INTERREG-budget worden besteed in de zogenaamde "aangrenzende gebieden". Zo kan bijvoorbeeld gebruik worden gemaakt van de kennis en ervaring van een aantal universiteiten en hogescholen.

Bovendien voorkomt de regeling dat er duidelijke nieuwe "grenzen" worden getrokken. Dat staat namelijk haaks op de doelstelling van INTERREG. Een inventarisatie laat zien dat op het moment van opstellen van dit verslag rond 19,9% van de totaal aangevraagde subsidiemiddelen in de aangrenzende gebieden terecht is gekomen. Investerings in aangrenzende gebieden worden door de programmamanagements en het Gemeenschappelijk INTERREG-Secretariaat bijgehouden om een overschrijding van de grenswaarde van 20% te voorkomen.

2.1.5 Terugbetaalde of opnieuw gebruikte bijstand

Vanwege een foutieve aanbesteding bij één van de projectpartners heeft de Europese Commissie in het eindrapport van de in 2012 uitgevoerde audit een financiële correctie, zoals bedoeld in artikel 57 en artikel 98, lid 2, van Verordening (EG) nr. 1083/2006, voorgesteld, die inmiddels is uitgevoerd.

2.1.6 Kwalitatieve analyse

In het operationeel programma is in hoofdstuk 10 een tabel met alle te hanteren indicatoren opgenomen. Tevens staat in deze tabel vermeld wat het uiteindelijke doel is in deze subsidieperiode. Deze tabel is de basis voor de tabel in bijlage 1, waar per jaar de gerealiseerde waarden kunnen worden opgegeven. De indicatoren worden in hoofdstuk 3 besproken.

Op financieel gebied is het behalen van de n+2-doelstelling op programmaniveau in 2014 opnieuw een belangrijk thema geweest. De n+2-regeling is de verplichting van de Europese Commissie om subsidiemiddelen uiterlijk 2 jaar na toezegging daadwerkelijk uit te geven. Als dit niet gebeurt, vervallen de niet uitgegeven middelen. Voor elk jaar binnen de INTERREG-subsidieperiode zijn jaartranches met doelstellingen vastgelegd.

2.2 Informatie over de inachtneming van de communautaire wetgeving

Voor het INTERREG IV A-programma zijn gezamenlijke subsidiegrondslagen vastgesteld. Hierbij is het belangrijk de procedures overzichtelijk te houden voor alle betrokkenen. Om dat te bevorderen dient de volledige aanvraag door de lead partner ingevuld te worden. De lead partner dient de aanvraag vervolgens bij slechts één instantie in (het regionale programmamanagement of het Gemeenschappelijk Secretariaat). Het regionale programmamanagement of het Gemeenschappelijk Secretariaat verzamelt en beoordeelt vervolgens de verschillende documenten die nodig zijn bij een nieuwe aanvraag en draagt zorg voor de voorbereiding van de verdere besluitvorming. De conformiteit met de communautaire wetgeving wordt door het regionale programmamanagement getoetst. In september 2009 is de Verordening (EG) 1828/2006 gewijzigd. De wijzigingen betroffen vooral de behandeling van onregelmatigheden en enkele bijlagen. De betreffende programma-instanties en alle andere programmapartners zijn van de wijzigingen op de hoogte gesteld. Het voorliggende jaarverslag is opgesteld aan de hand van de wijzigingen in Verordening (EG) 846/2009.

2.3 Belangrijke problemen en maatregelen om die te verhelpen

De n+2 regel (de geplande jaartranche van 2012 moet uiterlijk in 2014 uitgegeven worden) is in de afgelopen jaren voor de beheersautoriteit een constant aandachtspunt geweest. In 2014 - net zoals in 2012 en 2013 - werd de minimale doelwaarde niet alleen bereikt, maar ook ruim overtroffen. Het Comité van Toezicht en de beheersautoriteit hebben regelmatig bij de programmamanagements geïnformeerd naar de actuele stand van zaken.

2.4 Wijzigingen in verband met de uitvoering van het operationeel programma

Er waren in 2014 geen wijzigingen noodzakelijk.

2.5 Belangrijke wijziging als bedoeld in artikel 57 van Verordening (EG) nr. 1083/2006

Gevallen waarin een belangrijke wijziging als bedoeld in artikel 57 van Verordening (EG) nr. 1083/2006 is opgetreden, hebben zich niet voorgedaan.

2.6 Complementariteit met andere instrumenten

In het kader van het INTERREG IV A programma wordt alleen gebruik gemaakt van bijstand uit het EFRO. Bepaalde projecten binnen het INTERREG IV A programma zijn gericht op doelstellingen die ook in andere fondsen voorkomen. Zo is bijvoorbeeld het Europees Landbouwfonds voor Plattelandsontwikkeling (ELFPO) onder andere bedoeld om het concurrentievermogen van de land- en bosbouw te verhogen. Bij de goedkeuring van INTERREG-projecten wordt een check uitgevoerd of er geen sprake is van dubbele financiering. Een belangrijk kenmerk van het INTERREG IV A programma is de verplichte grensoverschrijdende samenwerking. Door deze unieke en essentiële component van het programma wordt de overlap met andere fondsen/programma's voorkomen. Binnen INTERREG IV A vindt regelmatig afstemming plaats tussen de verschillende programma's, in het kader van INTERACT of van bilaterale (evaluatie-)gesprekken.

DIT HEBBEN WIJ MET
ONS PROJECT
BEREIKT...

ANNETTE WEEDA „DUURZAAM GEZOND“

“

Belangrijkste doel van dit project was het terugdringen van voedselverspilling in de deelnemende zorginstellingen. Met Duitse en Nederlandse partners hebben wij het hele voedingsproces in de instellingen onderzocht en verbeterd. Van inkoop en bereiding tot serveren en uiteindelijk de verwerking van afvalresten, aangevuld met de communicatie tussen de verschillende afdelingen. Uit de metingen vooraf en na afloop, bleek dat we de voedselverspilling met bijna de helft hebben weten te reduceren. Het was een omvangrijk project, maar vooral door goed te meten en samen met de medewerkers verbeteringen door te voeren, konden we in korte tijd veel resultaten behalen.

De uitwisselingen tussen medewerkers van de verschillende instellingen, letterlijk een kijkje in elkaars keuken, werden met veel enthousiasme ontvangen. De meeste reacties kwamen echter op de verbeteringen in de communicatie, bijvoorbeeld tussen de keuken en de zorg. Er is meer wederzijds begrip ontstaan voor elkaars werkwijze. De grote vertegenwoordiging van zorginstellingen op het afsluitende seminar, waar wij de behaalde resultaten van het project presenteerden, bewijst dat het een actueel thema is binnen de zorg. Ik hoop dan ook dat dit project instellingen een duwtje in de rug geeft om met dit thema aan de slag te gaan.

”

2.7 Toezicht en evaluatie

Met de ontwikkeling van het monitoringsysteem 'InterDB-SQL' is binnen het INTERREG IV A-programma Deutschland-Nederland een omvattend boekhoud- en informatiesysteem operationeel, waarin alle noodzakelijke gegevens voor het programma geregistreerd worden. Door middel van een ingerichte koppeling met het systeem SFC 2007 van de Europese Commissie levert het monitoringsysteem de verplichte gegevens aan de Europese Commissie. Het systeem wordt sinds begin 2009 ook door lead partners gebruikt. Zij voeren hun projectaanvraag, uitbetalingsaanvragen, de waarden van de indicatoren en tussentijdse rapportages in het systeem in. Het systeem InterDB-SQL is in 2014 op diverse punten geoptimaliseerd, met het doel de gebruiksvriendelijkheid te vergroten.

Net zoals in 2012 werd ook in 2014 een audit doorgevoerd door de afdeling van DG Regionaal Beleid van de Europese Commissie. In dit kader zijn vijf projecten uit het gehele programmagebied getoetst. Bij vier van de getoetste projecten had de Commissie geen vaststellingen, op enkele formele aanmerkingen betreffende de documentatie van aanbestedingen en het gebruik van urenformulieren na. Deze opmerkingen zijn door de beheersautoriteit geaccepteerd en zijn naar de projecten in kwestie en de begeleidende regionale programmamanagements gecommuniceerd om te waarborgen dat zij toekomstig beter nageleefd zullen worden. Slechts bij één project hebben de auditors hun twijfels geuit over de inachtneming van de aanbestedingswet. In dit geval zijn het de beheersautoriteit en de auditautoriteit niet met de auditors eens en hebben een stellingname naar de Commissie gestuurd. Het definitieve besluit over de vaststellingen van de audit moet nog worden genomen. Ook bij de audit van 2012 was er slechts één vaststelling met geringe financiële consequenties voor het programma (zie 2.1.5).

Evaluatie

Het Comité van Toezicht heeft in de vergadering van 26 november 2009 het evaluatieplan voor het programma goedgekeurd en een 'kerngroep evaluatie' ingericht. In de kerngroep evaluatie zijn twee hoofdthema's bepaald, namelijk de n+2-problematiek en de administratieve belastingen, die in het kader van de on-going evaluatie al in 2011 uitgebreid zijn onderzocht. In het evaluatierapport is voor beide hoofdthema's een overzicht van mogelijke werkwijzen voor de komende jaren tot aan het einde van het programma en voor de toekomst opgenomen. Sindsdien heeft zich een speciale kerngroep vereenvoudiging voor de invoering van concrete vereenvoudigingen ingezet. Het resultaat van dit proces was bijvoorbeeld de invoering van een forfait voor het afrekenen van overheadkosten in 2013, en een grondige herziening van de programmaregelingen en de ontwikkeling van een voorstel voor concrete vereenvoudigingen in de volgende programmaperiode.

In het kader van de on-going evaluatie werd tevens een evaluatie van de majeure projecten uitgevoerd, die ook met blik op de voorbereiding

van het komende INTERREG-programma van groot belang was.

Als afsluiting van de on-going evaluatie is begin 2014 tevens het uitvoeren van een evaluatie van de programmaresultaten besloten. In het voorjaar en de zomer van 2014 werd daarom een programma-interne evaluatie van de resultaten en effecten van het INTERREG IV A-programma Deutschland-Nederland uitgevoerd. Het resultaat van de evaluatie is door een externe evaluator getoetst en gevalideerd. Uit de evaluatie blijkt bijvoorbeeld dat het INTERREG-programma reeds veel verschillende resultaten heeft voortgebracht, maar dat een indeling in themagebieden met sterke en zwakkere resultaten op basis van de gekozen methodiek niet mogelijk is. In hoofdstuk 3.3 worden de resultaten reeds meegenomen bij de analyse van de indicatorenwaarden en in hoofdstuk 3.4 worden de belangrijkste resultaten van de evaluatie samengevat.

Voorbereiding INTERREG V

Het jaar 2014 stond in het teken van de start van INTERREG V – het nieuwe subsidieprogramma voor de Nederlands-Duitse grensregio in de periode 2014-2020. De voorbereidingen voor het programma, die in 2011 zijn gestart, hebben in 2014 hun vruchten afgeworpen.

Het nieuwe programma is in april 2014 bij de EU-Commissie ingediend en uiteindelijk op 17 november na een aantal kleine aanpassingen goedgekeurd. Op 19 november vond de feestelijke opening in Hengelo plaats. Met de ondertekening van de INTERREG-overeenkomst voor meer dan 600 gasten bezegelden de Duitse deelstaten Nordrhein-Westfalen en Niedersachsen, het Ministerie van Economische Zaken, de acht Nederlandse grensprovincies en de vier Euregio's hun samenwerking bij de gezamenlijke uitvoering van het programma.

Het nieuwe samenwerkingsprogramma (voorheen: operationeel programma) staat in het teken van twee belangrijke prioriteiten: de verhoging van de grensoverschrijdende innovatiekracht van het programmagebied en de sociaal-culturele en territoriale cohesie van het programmagebied. Daardoor ontstaat een logische en eenvoudige programmastructuur, uitgaande van de uitdagingen van het programmagebied en met duidelijke doelstellingen. Deze zogenaamde interventielogica is een kernpunt van de nieuwe subsidiefase. In het kader van de voorbereidingsgroep werden voor beide prioriteitsassen thematische doelstellingen, investeringsprioriteiten, specifieke doelstellingen en indicatoren vastgelegd. Hierdoor moet een versterkt resultaatgerichte werkwijze in het programma worden gewaarborgd. Met het INTERREG V-programma wordt tot en met 2020 in totaal ca. 440 miljoen euro geïnvesteerd in de grensoverschrijdende samenwerking tussen Nederland, Nordrhein-Westfalen en Niedersachsen. Dat betekent een stijging van 45 procent ten opzichte van het budget dat in de vorige EU-subsidieperiode (2007-2013) ter beschikking stond. Ambitie van de programmapartners is om ook de private bijdrage aan het programma in de komende jaren te verhogen.

Om de kwaliteit van de projecten nog verder te versterken en de focus van het programma te verbeteren zijn de zogenoemde “strategische initiatieven” in het leven geroepen. De strategische initiatieven zijn thematische kaders voor projecten in de belangrijkste sectoren, opgesteld door experts uit wetenschap, bedrijfsleven en overheid. Elk project in de betreffende sectoren AgriFood, Health, Energie/CO2, Logistiek en HTSM moet passen binnen de strategische initiatieven. Zo wordt gewaarborgd dat projecten in deze sectoren optimaal aansluiten bij de ontwikkelingen in de praktijk.

Met een aantal belangrijke vereenvoudigingen wordt het programma aantrekkelijker voor aanvragers. Zo wordt er voortaan gebruik gemaakt van standaardtarieven voor personeelskosten – het aantonen van betalingen aan personeel door middel van loonstrookjes etc. komt daarmee te vervallen. Een flatrate voor overheadkosten maakt ook hier het verzamelen van veel bonnetjes en bewijsstukken overbodig. Verder zal de intensiteit van de controles – voor zover de risicoanalyse

van een project dit toelaat – worden verlaagd. De administratieve lasten die met het aanvragen en uitvoeren van een INTERREG-project gepaard gaan zullen hierdoor, niet in de laatste plaats om de deelname van het MKB te stimuleren, minder worden. De implementatie van de vereenvoudigingen in de subsidieregelingen is voor een groot deel het resultaat van de inspanningen van de kerngroep vereenvoudiging in de afgelopen jaren.

Nu het nieuwe programma is goedgekeurd en alle kaders zijn vastgelegd, is het aan de partners uit het programmagebied om nieuwe, innovatieve projecten te ontwikkelen en het programma “met leven te vullen”. Over de actuele stand van zaken, over goedgekeurde projecten en over de ontwikkelingen binnen het programma wordt u via de website www.deutschland-nederland.eu op de hoogte gehouden.

FEESTELIJKE START IN HENGLO

Ondertekening van de nieuwe INTERREG-overeenkomst op 19 november 2014 in Hengelo

DIT HEBBEN WIJ MET
ONS PROJECT
BEREIKT...

„MECHATRONICA VOOR MKB“

//

Het grensoverschrijdende INTERREG IV A-project 'Mechatronica voor MKB' nadert zijn afsluiting. In september 2014 zijn de laatste subsidietoezeggingen aan kleine en middelgrote bedrijven (MKB's) in het Nederlands-Duitse grensgebied verstuurd. Meer dan 250 bedrijven hebben in de afgelopen vijf jaar mogen profiteren van een subsidiebijdrage. De EUREGIO en haar Nederlandse en Duitse projectpartners konden tijdens een bijeenkomst in Glanerbrug een positieve balans opmaken.

Sinds het begin van het project in 2009 zijn met de subsidies 180 intensieve adviezen gegeven en konden 91 haalbaarheidsstudies en 106 ontwikkelingsprojecten worden uitgevoerd. Daardoor ontvingen in totaal 125 Duitse en

131 Nederlandse MKB's financiële ondersteuning voor technische innovaties op het snijvlak van mechanica, elektronica en informatica. Daarnaast profiteerden nog eens enkele honderden bedrijven en kennisinstellingen indirect van de subsidieverlening als opdrachtnemers in dienst van de gesubsidieerde bedrijven. Al met al werd hiermee een bedrag van ca. 14,7 miljoen euro in de economie van het grensgebied geïnjecteerd. De totale kosten van het project bedragen bijna 18,4 miljoen euro. "Deze investering heeft de concurrentiekracht van de bedrijven versterkt en de werkgelegenheid in de regio veiliggesteld", zo vat projectleidster Angelika van der Kooi de projectresultaten samen.

//

INTERREG IV A DEUTSCHLAND-NEDERLAND

JAARVERSLAG 2014

3. UITVOERING PER PRIORITEIT

In dit hoofdstuk wordt ingegaan op de inhoudelijke uitvoering van de projecten, verdeeld over de prioriteiten en in totaal. De centrale vraag in dit hoofdstuk is hoe de projecten binnen het INTERREG IV A-programma Deutschland-Nederland de grensregio tot nu toe positief hebben kunnen beïnvloeden. Dit wordt vergeleken met de doelen die aan het begin van de subsidieperiode worden opgesteld. De resultaten van de projecten worden gemeten door middel van indicatoren. Er zijn bij het opstellen van het programma drie verschillende indicatortypes benoemd: outputindicatoren, resultaatindicatoren en programma-indicatoren.

De indicatoren die voor de verschillende programma's en de Europese Commissie worden opgesteld zijn niet in alle gevallen geschikt om de concrete resultaten van projecten in getallen te vatten. Wel bieden de indicatoren een indruk van de voortgang van de programma's. In dit jaarverslag zijn de indicatoren uit het Operationeel Programma met doelwaarde en realisatiewaarde als bijlage 1 opgenomen. Daarbij is ook de geplande jaarwaarde uit de projectaanvragen aangegeven. Onderstaand wordt de verwezenlijking van de doelstellingen per prioriteit beschreven. Hierbij wordt een onderscheid gemaakt tussen de indicatorenwaarden van alle (lopende en reeds afgesloten) projecten en de waarden van de afgesloten projecten. De gegevens van de afgesloten projecten kunnen een aanvullende waarde hebben bij het bepalen van de mate van doelbereiking binnen het programma. Er moet echter worden opgemerkt dat het aantal afgesloten projecten in het programma nog zeer laag is (in totaal 9 projecten en 100 subprojecten), waardoor de bewijskracht van deze waarden slechts beperkt is; de overgrote meerderheid van de projecten is nog in de uitvoeringsfase en zal pas in 2015 worden afgesloten.

3.1 Prioriteit 1: Economie, technologie en innovatie

Zoals in hoofdstuk 2.1.4 reeds beschreven ligt de nadruk van het INTERREG IV A programma op prioriteit 1. Meer dan de helft van de middelen, namelijk 58%, is voor deze prioriteit gereserveerd. Aan de hand van drie actiegebieden wordt de prioriteit concreet gemaakt.

Actiegebied 1: bevordering van de technologie- en kennisoverdracht tussen onderzoeksinstellingen en het bedrijfsleven

Dit actiegebied richt zich vooral op het vergroten van het innovatiepotentieel van de grensregio. Dit kan bijvoorbeeld door het initiëren van grensoverschrijdende samenwerkingsverbanden op het gebied van onderzoek, of door uitbreiding hiervan, en door grensoverschrijdende uitwisseling van technologie tussen zowel onderzoeksinstellingen als het bedrijfsleven. De belangrijkste

voorwaarden zijn de uitwisseling van informatie, intensivering van kennis en creatie van nieuwe, grensoverschrijdende netwerken.

Actiegebied 2: bevordering van economische netwerken en bevordering van de grensoverschrijdende samenwerking van ondernemingen

De doelstelling van dit actiegebied is het bevorderen van de grensoverschrijdende samenwerking van economische actoren, om zo de mogelijkheden van het buurland optimaal te kunnen benutten. Wederom staat hier de versterking van het innovatiepotentieel van de ondernemingen en tevens de grensoverschrijdende clustervorming centraal.

Actiegebied 3: bevordering van de kwalificatie ter verbetering van het innovatieve potentieel van het bedrijfsleven

Het doel van dit actiegebied is met name de specifieke kennis van werknemers te versterken door goede bij- en nascholing. Dit vergroot wederom het innovatiepotentieel van de bedrijven, waardoor hun concurrentiepositie verbetert. Om daarnaast te investeren in specifieke kennis over het buurland, wordt grensoverschrijdend samenwerken makkelijker. De capaciteiten van de werknemers worden zo optimaal benut en het economisch potentieel van de regio versterkt.

3.1.1 Verwezenlijking van de doelstellingen en voortgangsanalyse

Tot en met 2014 zijn in totaal 59 projecten, inclusief acht majeure projecten, in deze prioriteit goedgekeurd. De tabel in bijlage 1 toont de meetbare resultaten van de projecten in deze prioriteit door middel van indicatoren. De reeds behaalde resultaten zijn per jaar in de tabel opgenomen. Dit maakt een vergelijking tussen doelstelling en realisatie mogelijk.

Kwalitatieve analyse

Ook in het jaar 2014 kan de ontwikkeling van de indicatoren in prioriteit 1 als heel positief beschouwd. Vooral aan het einde van het INTERREG IV A-Programma Deutschland-Nederland worden veel resultaten gerealiseerd. Veel indicatorenwaarden zijn in 2014 nog een keer sterk toegenomen. Het bereiken van de meeste doelwaarden is al gegarandeerd.

Binnen het actiegebied 'Bevordering van technologie- en kennisoverdracht tussen onderzoeksinstellingen en het bedrijfsleven' is het aantal concrete adviezen en ontwikkelingsprojecten tussen R&D-instellingen en ondernemingen in 2014 nog een keer sterk gestegen (van 915 naar 1203), zodat de programmadoelwaarde

DIT HEBBEN WIJ MET
ONS PROJECT BEREIKT...

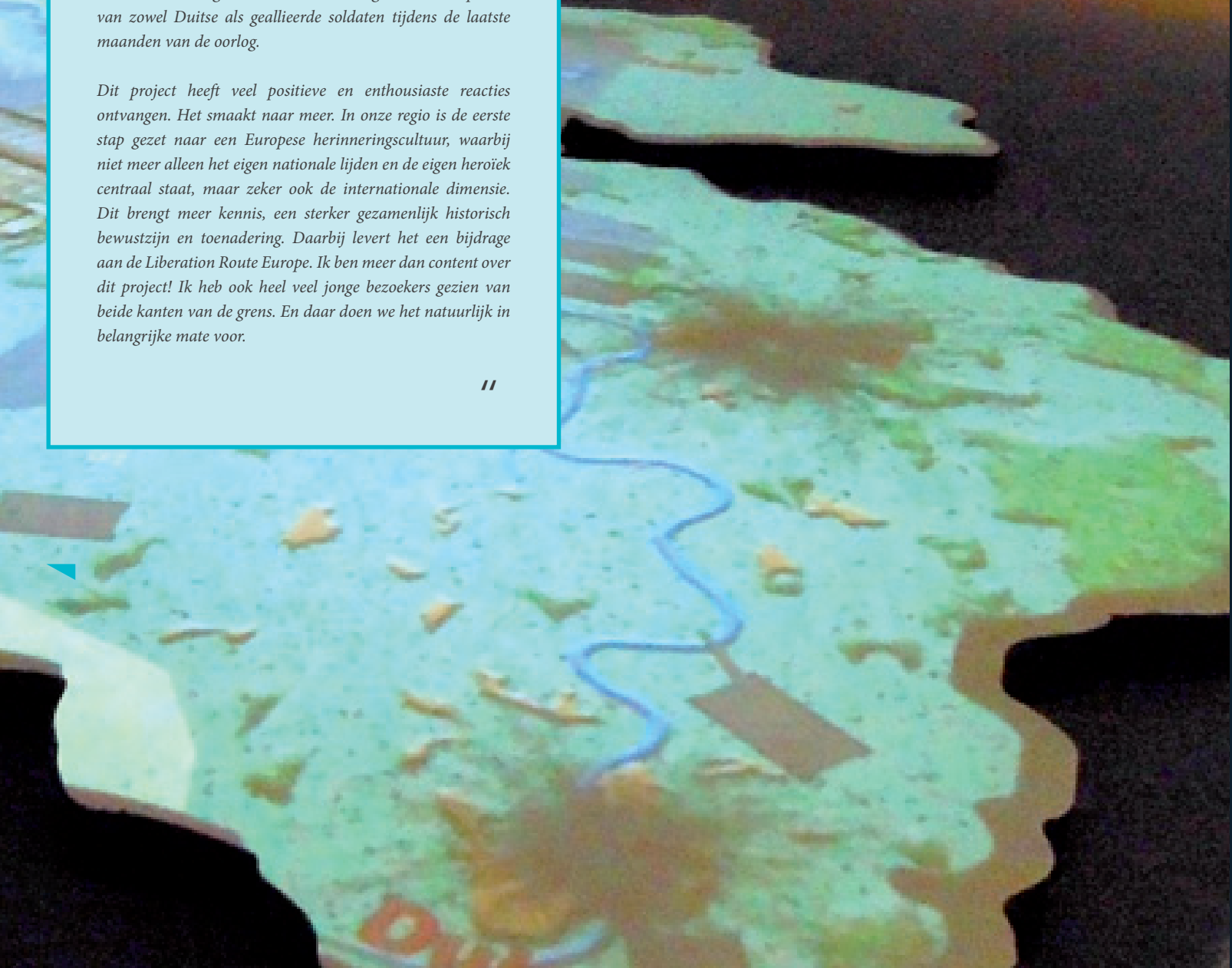
WIEL LENDERS „OP WEG NAAR VRIJHEID“

“

Het doel van dit project was om, ter gelegenheid van 70 jaar vrijheid, met Nederlandse en Duitse partners de geschiedenis van de laatste oorlogsjaren gezamenlijk te herinneren. Dit resulteerde in diverse activiteiten, waaronder evenementen, tentoonstellingen en de installatie van luisterplekken in het gebied van de Euregio Rijn-Waal. Alle partners waren zich bewust dat het tijd is verder te kijken dan de national narrative en het gezamenlijke historisch bewustzijn te koppelen aan het actuele vrijheidsvraagstuk. Dat is op een geweldige manier gelukt. Het meest verrassend was de enorme hoeveelheid aandacht voor de unieke tentoonstelling ‚Soldiers‘. De tentoonstelling laat het leven, de angst en de hoop zien van zowel Duitse als geallieerde soldaten tijdens de laatste maanden van de oorlog.

Dit project heeft veel positieve en enthousiaste reacties ontvangen. Het smaakt naar meer. In onze regio is de eerste stap gezet naar een Europese herinneringscultuur, waarbij niet meer alleen het eigen nationale lijden en de eigen heroïek centraal staat, maar zeker ook de internationale dimensie. Dit brengt meer kennis, een sterker gezamenlijk historisch bewustzijn en toenadering. Daarbij levert het een bijdrage aan de Liberation Route Europe. Ik ben meer dan content over dit project! Ik heb ook heel veel jonge bezoekers gezien van beide kanten van de grens. En daar doen we het natuurlijk in belangrijke mate voor.

”

inmiddels met bijna 100% is overschreden. Ook het aantal grensoverschrijdende samenwerkingen tussen R&D-instellingen en beroepsverenigingen, federaties en ondernemingen steeg in 2014 met 212 zodat de programmadoelwaarde van deze indicator nu ook bereikt is. Alle indicatoren van dit actieveld hebben de doelwaarden van het programma én de zelfgekozen doelwaarden van de projecten reeds bereikt of overschreden.

Ook alle indicatoren binnen het actieveld 'Bevordering van economische netwerken en van grensoverschrijdende samenwerking van ondernemingen' hebben zowel de doelwaarden van het programma én de zelfgekozen doelwaarden van de projecten bereikt of overschreden. De betrekking van het MKB lijkt daarbij een succesfactor te zijn. Het jaar 2014 bewijst dit opnieuw: In vergelijking met 2013 is de betreffende indicator om 4017 gestegen, wat de totale waarde van de indicator naar 12.747 betrokken MKB laat stijgen. Het aantal concrete maatregelen die in MKB worden uitgevoerd heeft ook sterk toegenomen en is nu 2.904.

Binnen het actiegebied 'Bevordering van de kwalificatie ter verbetering van het innovatieve potentieel van het bedrijfsleven' is het aantal bijscholingsinitiatieven door bedrijven in vergelijking met 2013 van 24 naar 42 gestegen, zodat voor deze indicator als laatste van dit actiegebied de programmadoelwaarde bereikt is. De zelfgekozen doelwaarden van de projecten zijn ook bij alle indicatoren van dit actiegebied bereikt, met uitzondering van het aantal deelnemende vrouwen bij bijscholingsinitiatieven door bedrijven.

De resultaatindicatoren van de prioriteit 1 tonen eveneens goede resultaten voor het jaar 2014. Een bijzonder sterke toename van de indicatorenwaarden is er bij de volgende indicatoren geweest: Aantal van de tot stand gebrachte (duurzame) netwerken en clusters (van 835 naar 1235), aantal gecreëerde/ gegarandeerde banen (van 2864 naar 3747) en aantal gecreëerde/ gegarandeerde banen voor vrouwen (van 902 naar 1279). Terwijl voor alle indicatoren de programmadoelwaarden reeds bereikt zijn, valt op dat de meest recente zelfgekozen doelwaarden van de projecten – behalve bij het aantal tot stand gebrachte/ uitgebreide (duurzame) netwerken en clusters - nog niet zijn bereikt.

De programma-indicatoren die vooral bij de prioriteit 1 kunnen worden ingedeeld tonen eveneens bevredigende resultaten. In 2014 is bijvoorbeeld het aantal innovaties in MKB (nu 2094) en het aantal bereikte MKB (nu 245.400) nog een keer aanzienlijk toegenomen. Ook hier zijn alle doelwaarden reeds bereikt.

In totaal lijkt er dus op dat binnen deze prioriteit veruit de meeste doelstellingen aan het einde van de programmaperiode gehaald zullen worden. Voor de programmadoelwaarden is dit zelfs al zeker. Het valt op dat bij een aantal indicatoren in prioriteit 1 de waarden voor de behaalde resultaten aanzienlijk hoger zijn dan de doelwaarden die in het Operationeel Programma zijn vastgelegd, bijv. bij het aantal van de bereikte/ betrokken MKB of bij het aantal gesteunde netwerken en clusters. Er zijn een aantal mogelijke

redenen voor deze ontwikkeling. Naast weinig gefundeerde of door het programma heel terughoudend geformuleerde doelwaarden lijkt het ook mogelijk dat projectuitvoerders en programma-instanties uiteenlopende interpretaties van de definitie van een aantal indicatoren hanteren (bijv. over de kwestie wanneer en MKB 'bereikt' of 'betrokken' wordt). Bij het uitwerken van de doelwaarden van de indicatoren van het nieuwe INTERREG V-programma is er rekening gehouden met vaststellingen zoals deze.

3.1.2 Belangrijke problemen en maatregelen om die te verhelpen

Met betrekking tot de uitvoering van deze prioriteit hebben zich geen belangrijke problemen voorgedaan.

3.2 Prioriteit 2: Duurzame regionale ontwikkeling

Voor de tweede prioriteit van het programma is 18% van de middelen gereserveerd. De prioriteit, duurzame regionale ontwikkeling, is afgeleid uit de Göteborg-doelstellingen. De bedoeling is dat de verhouding tussen economische groei, verbruik van natuurlijke hulpbronnen en afvalproductie verandert. Een sterke economische prestatie moet gepaard gaan met een duurzaam gebruik van natuurlijke hulpbronnen en een verantwoorde afvalproductie, zodat de biologische verscheidenheid behouden blijft en de ecologische systemen worden beschermd (vgl. SN 200/1/01 REV 1 7) (OP). Ook voor deze prioriteit zijn 3 actiegebieden vastgelegd, om de doelstelling te concretiseren.

Actiegebied 1: bevordering van hernieuwbare energieën en van de ontwikkeling van energiebesparende technologieën

Dit actiegebied heeft tot doel dat de sterke punten en de mogelijkheden binnen het programmagebied met betrekking tot hernieuwbare energieën en ontwikkeling van energiebesparende technologieën uitgebreid en beter benut worden. Bovendien moet geprobeerd worden in het kader van dit actiegebied de uitstoot van schadelijke stoffen te verminderen.

Actiegebied 2: bevordering van de grensoverschrijdende ontwikkeling van het infrastructurele aanbod

Dit actiegebied is gericht op verbetering van de infrastructuur, zowel op het gebied van mobiliteit, als op het gebied van communicatie, openbare voorzieningen en afvalverwerking. Hierbij moeten de bestaande samenwerkingsverbanden versterkt en uitgebreid worden, wat bijdraagt aan de regionaal-economische ontwikkeling van het programmagebied en waardoor de concurrentiekracht wordt vergroot.

Actiegebied 3: bevordering van de grensoverschrijdende natuur- en landschapsbescherming en van de milieubescherming

Door gebruik te maken van de sterke punten en de mogelijkheden van het programmagebied, richt dit actiegebied zich op het verbeteren van de kwaliteit van milieu, natuur en landschap. Dit uit zich in grensoverschrijdende bescherming en/of uitbreiding van beschermde gebieden, verbeterde hoogwater- bescherming en vermindering van uitstoot van schadelijke stoffen in het milieu.

3.2.1 Verwezenlijking van de doelstellingen en voortgangsanalyse

Tot en met 2014 zijn in totaal 32 projecten goedgekeurd. Inmiddels is meer dan 100% van de beschikbare middelen in prioriteit 2 in projecten gebonden. De tabel in bijlage 1 toont per indicator de planning en de behaalde resultaten.

Kwalitatieve analyse

Bij de analyse van de indicatorenwaarden binnen prioriteit 2 vallen enkele positieve veranderingen ten opzichte van 2013 op.

Binnen het actiegebied 'Bevordering van hernieuwbare energieën en van de ontwikkeling van energiebesparende technologieën is er bij het aantal projecten waardoor de uitstoot van broeikasgassen gereduceerd wordt sprake van een grote toename (van 32 in 2013 naar 74 in 2014), net zoals bij het aantal gesubsidieerde projecten op het gebied van energiebesparende technologieën (van 14 in 2013 naar 44 in 2014). Voor alle indicatoren binnen dit actiegebied zijn de programmadoelwaarden en de zelfgekozen doelwaarden van de projecten bereikt of overschreden. Dit laat zien dat het programma goed aansluit bij de Göteborg-doelstellingen van de Europese Unie en inspeelt op de actuele omschakeling naar een duurzaam energiegebruik in de grensregio. Wel moet ter nuancering worden opgemerkt dat in de verschillende kaderprojecten een aantal kleine subprojecten actief zijn (meer dan 30). Daardoor geven alle indicatoren die zich richten op „aantal projecten“ een enigszins vertekend beeld af, aangezien de doelwaardes uit het OP in eerste instantie op de reguliere projecten gericht zijn.

Binnen het actiegebied 'Bevordering van de grensoverschrijdende ontwikkeling van infrastructureel aanbod' is het aantal projecten voor het opheffen van grensoverschrijdende hiaten en beperkingen in 2014 naar 10 gestegen. Hoewel dit een toename in vergelijking met eerdere jaren is, is dit nog niet genoeg voor het bereiken van de programmadoelwaarde (12) en de zelfgekozen doelwaarde van de projecten. Hetzelfde is het geval voor het aantal projecten ter verbetering van grensoverschrijdende verkeersmodaliteiten, met het verschil dat de programmadoelwaarde hier reeds bereikt is.

Binnen het actiegebied 'Bevordering van de grensoverschrijdende natuur- en landschapsbescherming is het aantal projecten ter verbetering van de algemene milieusituatie en ter bescherming van het milieu licht gestegen (van 38 in 2013 naar 41 in 2014). Het programmadoel voor deze indicator is reeds bereikt, enkel het zelfgekozen doel van de projecten nog net niet.

De resultaatindicatoren binnen de prioriteit 2 tonen in 2014 uiteenlopende ontwikkelingen. Het oppervlak van door de maatregelen verberte gebieden is in vergelijking met 2013 sterk toegenomen (nu 95.878 ha). Dit kan de zeer hoge realisatiewaarden van twee projecten worden toegeschreven. De

programmadoelwaarde is daarom reeds ver overschreden en het bereiken van de zelfgekozen doelwaarde van de projecten lijkt ook niet meer onrealistisch. Het aantal instellingen/ondernemingen dat van het nieuwe infrastructurele aanbod profiteert is slechts licht toegenomen in vergelijking met 2013. Ook bij deze indicator is de programmadoelwaarde reeds bereikt en de doelwaarde van projecten nog niet. Het aantal gebruikers van duurzame energie is in 2014 nauwelijks toegenomen (2014: in totaal 124 gebruikers) en loopt ver achter op de doelwaarde (317). Dit getal is waarschijnlijk niet realistisch en mogelijk te verklaren doordat projecten het aantal gebruikers niet altijd (kunnen) meten.

Voorbeeld: Het project „Toekomst passiefhuis“ adviseert burgers en ondernemingen bij het bouwen of kopen van „passiefhuizen“ die zeer weinig energie gebruiken. Het project draagt daarmee bij aan meer gebruikers van duurzame energie. Het precieze aantal daarvan is moeilijk meetbaar.

Op programmaniveau is te zien dat voor de twee indicatoren van deze prioriteit het programma voorligt op de planning: het aantal projecten op het gebied van ruimtelijke infrastructuur en milieubescherming (resultaat respectievelijk 143 en 149) heeft de doelwaarde uit het Operationele Programma reeds bereikt (respectievelijk 14 en 11), net zoals de doelwaarden van de projecten.

Ook in prioriteit 2 zijn de realisatie-waarden van een aantal indicatoren aanzienlijk hoger dan de doelwaarden uit het Operationeel Programma. Dit is vooral bij de programma-indicatoren het geval die betrekking hebben op het aantal projecten over een bepaald thema. Dit kan eventueel worden verklaard met verschillende opvattingen van de definitie van een project of het betreffende thema. Bij sommige indicatoren is tevens vastgesteld dat hoge realisatiewaarden niet structureel zijn, maar dat deze waarden vaak aan enkele projecten kunnen worden toegeschreven.

3.2.2 Belangrijke problemen en maatregelen om die te verhelpen

Met betrekking tot de uitvoering van deze prioriteit hebben zich geen belangrijke problemen voorgedaan.

3.3 Prioriteit 3: Integratie en maatschappij

Voor prioriteit 3 is een gelijke hoeveelheid middelen gereserveerd als voor prioriteit 2, namelijk 18%. Deze prioriteit heeft als centraal doel een "Europa zonder grenzen". De bedoeling is dat de belemmerende werking van de grens in grensgebieden in het dagelijks leven zoveel mogelijk wordt verminderd. De projecten in deze prioriteit zijn vaak goed zichtbaar voor het grote publiek en dragen daarmee bij aan een positieve beeldvorming van het programma en van de Europese Unie. Voor prioriteit 3 zijn vier actiegebieden benoemd.

DIT HEBBEN WIJ MET ONS PROJECT BEREIKT...

„KENNISALLIANTIE RIJN-WAAL 2020“

“

De activiteiten van de Kennisalliantie Rijn-Waal richten zich in het bijzonder op jonge kennisintensieve ondernemingen en ondernemende studenten. Binnen het INTERREG IV A-programma Deutschland-Nederland heeft de Kennisalliantie de mogelijkheid gekregen om 15 projecten van jonge innovatieve ondernemingen uit de Rijn-Waal-regio te ondersteunen. In de periode 2013-2015 hebben 31 jonge ondernemingen een plan ingediend om in aanmerking te komen voor deze subsidie.

Voor de beoordeling en de kritische beschouwing van de innovaties werden 8 jurybijeenkomsten georganiseerd. De jury's bestonden uit wetenschappers, business developers, in-

vesteerd, specialisten op het gebied van intellectueel eigendom en ondernemers. Tot de gesteunde innovaties behoren bijvoorbeeld een audio-video bril die de stress wegneemt in een MRI scanner, een apparaat voor continue bewaking van de waterkwaliteit en een vliegende turbine die meer windenergie oplevert dan een windmolen. Sommige innovaties zijn inmiddels succesvol op de markt gebracht, zoals de ReSnap fotoboeken, en de eerste investeerders zijn gevonden. Andere zullen binnenkort volgen.

Daarnaast hebben honderden studenten zich in de afgelopen twee jaar ondernemersvaardigheden eigen gemaakt in een internationale context. Tijdens verschillende events zoals de International Pressure Cooker Days werkten de studenten samen met Nederlandse en Duitse mkb-bedrijven uit de regio en werden gevraagd oplossingen te bedenken voor actuele business cases van de bedrijven.

De Kennisalliantie is trots zijn op de bereikte resultaten en kijkt vol vertrouwen naar de toekomst waarin zij een groot aantal innovatieve projecten van veelbelovende jonge ondernemingen in het Duits-Nederlandse grensgebied een forse stap vooruit wil helpen.

”

Actiegebied 1: bevordering van grensoverschrijdende gezondheidszorg en consumentenbescherming

Het eerste doel binnen dit actiegebied is optimalisering van de gezondheidszorg. Dit houdt bijvoorbeeld in dat mensen in het buurland gebruik moeten kunnen maken van de gezondheidszorg, maar ook dat er grensoverschrijdende kennisnetwerken gevormd worden. Daarnaast richt dit actiegebied zich op de bescherming van burgers tegen bijvoorbeeld dierziekten en levensmiddelenchandalen. Dit zijn beide thema's die zich niet door een nationale grens laten tegenhouden, wat grensoverschrijdende samenwerking noodzakelijk maakt.

Actiegebied 2: bevordering van de grensoverschrijdende arbeidsmarkt/grenspendelaars

Dit actiegebied vormt een doel op zich. Om dit doel te bereiken is het belangrijk dat de grensoverschrijdende arbeidsmarkt transparanter wordt. Mensen moeten geïnformeerd worden over de mogelijkheden in het buurland en bekend raken met de wet- en regelgeving op dit gebied. Op deze manier kan een tekort op de arbeidsmarkt aan de ene zijde van de grens, gecompenseerd worden met het overschot aan de andere zijde van de grens. Ook draagt dit actiegebied bij aan de economische integratie binnen de grensregio.

Actiegebied 3: bevordering van de integratie, met name door onderwijs en cultuur

Onder dit actiegebied valt de verbetering van de dagelijkse en interpersoonlijke verstandhouding tussen de buurlanden. Dit wordt gedaan door samenwerking binnen het onderwijs en op cultureel vlak. De achterliggende gedachte is dat door het wegnemen van taalbarrières en het organiseren van grensoverschrijdende culturele activiteiten wederzijds begrip ontstaat en betere integratie plaatsvindt.

Actiegebied 4: bevordering van de grensoverschrijdende samenwerking op het gebied van de interne veiligheid

Net als de bij actiegebied 1 genoemde dierziekten en levensmiddelenchandalen houden ook natuurrampen en het handhaven van de openbare veiligheid niet op bij de grens. Goede samenwerking op deze vlakken is dus geboden. Doel van deze vierde prioriteit is daarom uitbreiding en verbetering van de samenwerking bij grensoverschrijdende criminaliteitsbestrijding en rampenbeheersing.

3.3.1 Verwezenlijking van de doelstellingen en voortgangsanalyse

Tot en met 2014 zijn in totaal 35 projecten goedgekeurd, inclusief twee majeure projecten. Onder de „People-to-People“ projecten vallen talrijke kleinere initiatieven. Een overzicht van deze kleinere projecten is opgenomen in de projectdatabank op de programmawebsite www.deutschland-nederland.eu. De tabel in bijlage I toont per indicator de planning en de reeds behaalde resultaten.

Kwalitatieve analyse

De indicatorenwaarden van de derde prioriteit tonen ook in 2014 geen uniform beeld. In totaal hebben echter veel positieve ontwikkelingen plaatsgevonden.

Op het gebied van de grensoverschrijdende gezondheidszorg en consumentenbescherming heeft zich de positieve trend bij het aantal projecten (nu 69 projecten op het gebied van gezondheid en 9 op het gebied van consumentenbescherming) niet kunnen voortzetten. De zelfgekozen doelwaarden van de projecten zijn hier niet bereikt en het bereiken in 2015 lijkt niet heel waarschijnlijk. De programmadoelwaarden zijn bij deze indicatoren echter al bereikt en overschreden. De bijhorende resultaatindicator 'aantal medische initiatieven waarvan de bevolking in het programmagebied profiteert' heeft zijn positieve ontwikkeling voortgezet en reeds alle doelwaarden bereikt.

Op het gebied van de grensoverschrijdende arbeidsmarkt en grenspendelaars is het aantal arbeidsmarktprojecten nog een keer van 7 naar 12 gestegen, de programmadoelwaarde en de doelwaarde van de projecten worden echter nog niet gehaald. Bij de advisering op het gebied van arbeidsmarkt loopt het aantal personen dat een advies heeft ontvangen met 72.199 in 2014 ver achter op de programmadoelwaarde van 150.000. Iets kleiner is het verschil bij de vrouwen die een advies hebben ontvangen (31.967 in 2014, doelwaarde 37.500). De zelfgekozen doelwaarden van de projecten zijn echter reeds overschreden, wat de conclusie toelaat dat de programmadoelwaarden mogelijk te hoog zijn gekozen. De bijhorende resultaatindicator 'aantal nieuwe beroepsgebonden grenspendelaars' bevestigt dit ook. Met 1257 grenspendelaars in 2014 is de realisatie van deze indicator in vergelijking met 2013 flink gestegen, maar blijft ver achter op de programmadoelwaarde van 7800. De duidelijk lagere doelwaarde van de projecten (505) is echter inmiddels bereikt. Dezelfde ontwikkeling tonen ook de grenspendelaars op programmaniveau (5092 in 2014, in vergelijking met een programmadoelwaarde van 22.800 en een projectdoelwaarde van 2913).

Op het gebied van de 'Bevordering van integratie, met name door onderwijs en cultuur' zetten zich de trends uit de vorige jaren voort. Dit betekent dat de projecten op het gebied van grensoverschrijdend onderwijsstelsel en op het gebied van cultuur/cultureel toerisme net als het aantal deelnemende instellingen aan projecten op het gebied van cultuur/cultureel toerisme gestegen is, net zoals in de vorige jaren. De zelfgekozen doelwaarden van de projecten zijn nog niet bereikt, maar de programmadoelwaarden zijn reeds ver overschreden. Bij de resultaatindicatoren 'aantal onderwijsinitiatieven waarvan de bevolking profiteert' en 'aantal bezoekers bij projecten op het gebied van cultuur/cultureel toerisme' zijn de waarden ook aanzienlijk toegenomen terwijl alle doelwaarden reeds bereikt zijn.

Op het gebied van de interne veiligheid is het aantal projecten van 6 in 2013 naar 8 in 2014 gestegen. De programmadoelwaarde is daarom nu bereikt. Of de doelwaarde van de projecten ook nog bereikt wordt is onzeker. De bijhorende resultaatindicator 'aantal grensoverschrijdende samenwerkingen en raamovereenkomsten op het gebied van binnenlandse veiligheid' toont een nog grotere toename (van 15 in 2013 naar 26 in 2014). Bij deze indicator is zowel de programmadoelwaarde als ook de doelwaarde van de projecten bereikt.

Ook in prioriteit 3 zijn er een aantal aanzienlijke positieve afwijkingen tussen de doelwaarden uit het Operationeel Programma en de realisatie-waarden van de projecten. Ook hier kan dit mogelijk verklaard worden door uiteenlopende interpretaties

van de definitie van een project of een themagebied, of door een doelwaarde die simpelweg te conservatief is. Ook de grote afwijkingen tussen doel en realisatie bij het 'aantal onderwijsinitiatieven waarvan de bevolking profiteert' zijn mogelijk gebaseerd op onduidelijkheid over de definitie van een onderwijsinitiatief en kunnen deels aan enkele projecten worden toegeschreven.

Anders dan binnen de andere prioriteiten is er binnen prioriteit 3 met 'grensoverschrijdende arbeidsmarkt/grenspendelaars' ook een actiegebied met indicatoren met realisatiewaarden die aanzienlijk achterlopen op de doelwaarden uit het Operationeel Programma. Naast redenen die samenhangen met de definitie en meetbaarheid van de indicatoren lijkt het tevens waarschijnlijk dat

DIT HEBBEN WIJ MET ONS PROJECT BEREIKT...

„GRENSWERTE“

//

Na bijna vijf jaar en zestig kunstevenementen is het INTERREG IV A-project 'GrensWerte' in 2014 met de 'GrensWerteWereld-Tentoonstelling' afgesloten. In het voorjaar vond in klooster Bentlage in Rheine een expositie van de highlights van dit kunst- en cultuurproject en van speciaal voor deze expositie gemaakte werken plaats. Meer dan 50 kunstenaars hebben zich, ieder op zijn of haar eigen manier, met het thema 'Grens' bezig gehouden. Het publiek kon drie weken lang genieten van een grote variatie aan kunstuitingen, van klank- tot kookkunst tot optredens en installaties, dit alles in het kader van een grensoverschrijdend kunstprogramma. Wat na afloop van het project blijft zijn niet alleen nauwe relaties tussen kunstenaars, culturele instellingen en cultuurbeleidsmakers, maar ook een manifeste en boeiende culturele regio.

//

de programmadoelwaarden van de indicatoren te hoog zijn ingeschat of dat de omstandigheden een negatieve invloed op de realisatie van de gewenste kwantitatieve resultaten hadden. Bij het aantal arbeidsmarktprojecten en grenspendelaars speelt met zekerheid de moeilijke economische situatie van de afgelopen jaren, met name in Nederland, een belangrijke rol bij het niet-bereiken van de doelwaarden. Bij de personen die een advies hebben ontvangen is tevens waarschijnlijk dat de doelwaarden van het programma te hoog zijn gekozen, ook met het oog op de talrijke regionale initiatieven op het gebied van arbeidsmarkt en grenspendelaars die met hulp van andere subsidieprogramma's (bijv. EURES) of anders gefinancierd worden. Het valt bij alle indicatoren op het gebied arbeidsmarkt/grenspendelaars op dat de projectdoelwaarde grotendeels wel reeds bereikt of overschreden is. Dit laat de conclusie toe dat de oorzaak van de niet bereikte doelwaarden niet bij de kwaliteit van de uitgevoerde projecten ligt, maar bij het aantal of de omvang van de projecten.

3.3.2 Belangrijke problemen en maatregelen om die te verhelpen

Met betrekking tot de uitvoering van deze prioriteit hebben zich geen belangrijke problemen voorgedaan.

3.4 Samenvatting van de programmaresultaten

In het vorige hoofdstuk worden de resultaten van het programma afzonderlijk voor de drie prioriteiten beschreven. Door middel van de verschillende projectvoorbeelden in dit verslag krijgt u daarnaast een indruk van het praktische werk binnen de projecten. Dit zijn allemaal aanwijzingen voor de effecten van het INTERREG IV A-programma Deutschland-Nederland in de grensregio in de afgelopen jaren en voor de veranderingen die door de grensoverschrijdende projecten bereikt zijn. Met de verhoging van het budget voor projecten in de subsidieperiode 2014-2020 en met de publicatie van een aparte ETS-verordening in december 2013 wordt het succes van de INTERREG-programma's ook door de Europese Commissie en de lidstaten gewaardeerd.

De nieuwe en sterkere focusering op resultaten en effecten in het toekomstige programma is ook een aanleiding voor een nader onderzoek naar de mate van doelbereiking binnen het INTERREG IV A-programma. Een evaluatie van de programmaresultaten tegen het einde van het INTERREG IV-programma en vlak voor de start van het INTERREG V-programma werd met name als belangrijk beschouwd omdat de resultaten van een evaluatie belangrijke aanwijzingen en aanbevelingen voor de projectontwikkeling, -advisering en -uitvoering in de nieuwe subsidieperiode kunnen leveren. Daarnaast kunnen de gegevens over de programmaresultaten ook voor PR- en informatiedoeleinden gebruikt worden.

In 2014 is daarom een programma-interne evaluatie van de resultaten en effecten van het INTERREG IV A-programma Deutschland-Nederland uitgevoerd. De resultaten zijn door een externe evaluator getoetst en gevalideerd. In dit hoofdstuk worden enkele belangrijke resultaten van de evaluatie samengevat.

De centrale vragen luiden: Wat zijn de resultaten en effecten van het programma? Wat zijn de sterke en zwakke punten van het programma als we kijken naar de resultaten en effecten?

De evaluatie van de programmaresultaten bestond uit twee analysestappen: een analyse van de indicatorenwaarden en een analyse van 19 gestructureerde gesprekken met lead partners over de projectresultaten, succesfactoren, zwakke punten, de samenwerking en de duurzaamheid van het project.

Het INTERREG-programma Deutschland-Nederland heeft op het moment van evaluatie al veel resultaten opgeleverd. Voor wat betreft deze resultaten lijkt het programma al met al tevredenstellend te verlopen. Dit blijkt in de eerste plaats uit de indicatorenwaarden, die vrijwel allemaal (duidelijk) de programmadoelwaarden overtreffen, en daarnaast uit de gesprekken met de lead partners, waaruit blijkt dat de meerderheid van de geïnterviewde projecten een groot deel van de beoogde resultaten heeft bereikt of hoogstwaarschijnlijk zal bereiken.

Bij een gecombineerde beschouwing van de bevindingen van de analyse van de indicatorenwaarden en de gesprekken lijkt het 'basis-/hoofdeffect' van het programma de grensoverschrijdende samenwerking op zich en totstandbrenging van (duurzame) netwerkstructuren en de grensoverschrijdende uitwisseling te zijn. Dit hoofddoel van het programma lijkt zodoende ook door de projecten te worden ondersteund, uitgevoerd en als essentieel projectresultaat te worden beschouwd. Daarnaast kan ook de duurzaamheid van veel samenwerkingsmaatregelen van het INTERREG IV-programma als een belangrijk programmaresultaat worden gezien. Met name uit de gesprekken met de lead partners blijkt dat de samenwerking in veel gevallen zal worden voortgezet in het kader van de projectactiviteiten, in een nieuw project of in een andere vorm.

Daarnaast heeft het INTERREG-programma vanzelfsprekend ook een groot aantal 'inhoudelijke' en meer projectspecifieke resultaten opgeleverd, die door de analyse in beeld zijn gebracht. Deze zijn zo divers en – kijkend naar de verklaringen van de lead partners in de gesprekken – vaak zo individueel dat het lastig is ze allemaal samengevat weer te geven. Deze resultaten hebben bijvoorbeeld betrekking op concrete producten, processen of diensten die in het kader van de projecten zijn ontwikkeld en ingevoerd, evenementen of andere gezamenlijke activiteiten en maatregelen rondom bepaalde thema's, onderzoeksresultaten, de bewustmaking en voorlichting van/over bepaalde problemen en onderwerpen en de verwerving van kennis en kwalificaties.

Naast het verzamelen van bevindingen over de resultaten van het INTERREG IV-programma was het ook bedoeling om de sterke en zwakke punten van het programma, kijkend naar de resultaten en effecten, te bepalen.

Hiervoor is bijvoorbeeld geprobeerd om aan de hand van de indicatorenwaarden in kaart te brengen welke themagebieden van

het programma voor wat betreft resultaten als sterke en zwakke punten van het programma kunnen worden beschouwd. Dit leverde een indeling op in meerdere themagebieden met sterke resultaten en één themagebied met zwakkere resultaten. In de validatie van de resultaten van de evaluatie wordt echter terecht opgemerkt dat hoge/lage indicatorenwaarden niet automatisch op sterke en zwakke punten van het programma wijzen. Ook uit de analyse van de indicatorenwaarden blijkt dat verschillende toepassingen en interpretaties van de indicatoren mogelijk een oorzaak voor de extreme waarden is. Het lijkt daarom niet adequaat om hier een verbinding te maken tussen de indicatorenwaarden en de sterke en zwakke punten van het programma.

De gesprekken met de lead partners zijn in principe beter geschikt voor het verkrijgen van inzicht over de sterke en zwakke punten van het programma. Uit de verslaglegging blijkt echter dat de lead partners vaak vooral het eigen project als referentiekader gebruiken zodat hun informatie – ook vanwege de relatief kleine steekproef – geen werkelijk

inzicht kan geven in sterke en zwakke punten van het programma. Dit is een conclusie van de validatie van de evaluatie-resultaten. Enkel de administratieve lasten bij het uitvoeren van de projecten blijken duidelijk een zwak punt van het programma te zijn.

Samengevat moet daarom geconstateerd worden dat de vraag naar de sterke en zwakke punten van het programma, kijkend naar resultaten en effecten, met de gekozen methodiek en verzamelde data niet afsluitend kan worden beantwoord, vanwege bovengenoemde redenen. Een van de aanbevelingen van de externe validatie was daarom dat voor het INTERREG V-programma al in een vroeg stadium uiteen te zetten hoe de projecteffecten en de bijdrage van de projecten aan de strategische doelstellingen van het programma op een gepaste manier geregistreerd kunnen worden. Op deze manier zullen toekomstige evaluaties gemakkelijker kunnen worden uitgevoerd op basis van de correcte data. Door het invoeren van enkele nieuwe elementen in de voortgangs- en eindrapporten van de projecten is reeds rekening gehouden met deze aanbeveling.

DIT HEBBEN WIJ MET ONS PROJECT BEREIKT...

PROF. DR. WILHELM MÜLDER „EURAGA - EUREGIONALE WERKGEVERS- ATTRACTIVITEIT“

“

Kleine en middelgrote bedrijven in de grensregio verhogen hun attractiviteit als werkgever: het mkb in de euregio staat immers voor grote uitdagingen. In de tijd van bevolkingskrimp zal het voor bedrijven steeds moeilijker worden om voldoende gekwalificeerde medewerkers te vinden, te behouden en zich te profileren als attractieve werkgever. Daarnaast is het moeilijk om grensoverschrijdend samen te werken als het gaat om de opleiding van of het aanwerven van vaklieden.

De uitkomsten van het project EURAGA (euregionale werkgeversattractiviteit) helpen mkb's in de euregio rijn-maasnoord aan beide kanten van de grens om hun attractiviteit als werkgever duurzaam te verbeteren. Onder de regie van het instituut GEMIT van de Hochschule Niederrhein en met medewerking van het instituut NIERS van de Hochschule Niederrhein werden instrumenten ontwikkeld en strategieën uitgewerkt die mkb's bij het recruterende, begeleiden en binden van medewerkers helpen. Onder meer wordt er in dit kader tevens hulp aan geboden als het gaat om Employer Branding. De basis voor de aanbevelingen vormden bij voorbeeld interviews met medewerkers, gesprekken met de bedrijfsvoering en met vertegenwoordigers van werknemers. De grensoverschrijdende projectarbeid werd aangevuld met diverse workshops en praktijkgerichte impulsvoordrachten. Hierbij stonden thema's als regionale bekendheid van mkb's, samenwerking tussen hogescholen en bedrijven, grensoverschrijdende arbeidsmarkt of best practice op het gebied van psychosociale gezondheid centraal. De uitkomsten op het gebied van de grensoverschrijdende arbeidsmarkt helpen de bedrijven om de verschillende opleidings- en rechtssystemen te kunnen vergelijken.

De in het project uitgewerkte expertise kan door het mkb op de website www.euraga.eu worden geraadpleegd.

”

INTERREG IV A DEUTSCHLAND-NEDERLAND

JAARVERSLAG 2014

4. TECHNISCHE BIJSTAND

Bij de verdeling van de middelen is voor technische bijstand 6% van de middelen gereserveerd. De gereserveerde middelen worden gebruikt voor:

- Gezamenlijke projectontwikkeling en initiëring
- Advisering van aanvragers en beoordeling van de aanvragen
- Financieel en inhoudelijk beheer van het programma
- Begeleiding van aanvragers en projectuitvoerders
- Maatregelen voor het waarborgen van kwaliteit en efficiëntie
- Evaluaties van het programma
- Toetsing van de projecten
- Monitoring van de projecten en het programma
- Public relations

De gereserveerde middelen voor de technische bijstand zijn met de goedkeuring van de projecten Programmamanagement EUREGIO, Programmamanagement Euregio Rijn-Waal, Programmamanagement euregio rijn-maas-noord, Gemeenschappelijk INTERREG Secretariaat (allen goedgekeurd 1-10-2008) en het project Programmamanagement Eems Dollard Regio (goedgekeurd op 28-11-2008) volledig gecommiteerd.

Om de begeleiding van het INTERREG-programma een goed verloop te geven zijn verschillende programmadocumenten ontwikkeld. De belangrijkste documenten voor de start van het programma zijn het Operationeel Programma en de overeenkomst inzake uitvoering van het INTERREG IV A programma, waarin afspraken staan met betrekking tot de uitvoering van het programma. Daarnaast behoort ook de ontwikkeling van het monitoringsysteem 'InterDB-SQL' tot de technische bijstand.

In afstemming met de begeleidingsgroep zijn de volgende documenten voor het regionale programmamanagement ontwikkeld en afgestemd:

- Checklist controle projectaanvragen
- Checklist controles ter plaatse
- Beschikking
- Richtlijnen onregelmatigheden
- Calculator personeelskosten

In afstemming met de begeleidingsgroep en de regionale programmamanagements zijn de volgende documenten en formulieren voor de lead partners ontwikkeld en op de website www.deutschland-nederland.eu ter beschikking gesteld:

- Formulier projectconcept
- Voorbeeld Aanvraagformulier voor INTERREG IV A projecten
- Toelichting bij de ontwikkeling van een aanvraag

- Voorbeeld – Gespecificeerde begroting van kosten
- Concept samenwerkingsovereenkomst tussen lead partner en projectpartners
- Toelichting op samenwerkingsovereenkomst
- Leidraad communicatie
- Formulier: bewijs van projectarbeidsuren
- Toelichting op het formulier bewijs van projectarbeidsuren
- Additionaliteitsverklaring voor medewerkers uitsluitend werkzaam voor het project
- Additionaliteitsverklaring voor medewerkers niet uitsluitend werkzaam voor het project
- Formulier inhoudelijk eindbericht (deel A van het eindbestedingsbewijs)
- Bijlage bij het eindbestedingsbewijs

De genoemde formulieren en programmadocumenten kunnen op de website www.deutschland-nederland.eu worden gedownload.

De volgende formulieren kunnen per project uit het monitoringsysteem InterDB-SQL gegenereerd worden:

- Projectaanvraag
- Uitbetalingsaanvraag
- Tussentijdse rapportage
- Eindbestedingsbewijs deel B
- 'LABA' (model ter besluitvorming)

INTERREG IV A DEUTSCHLAND-NEDERLAND

JAARVERSLAG 2014

5. VOORLICHTING EN PUBLICITEIT

Artikel 5, 6 en 7 van EG-verordening Nr. 1828/2006 van de Commissie van 8 december 2006 berichten over de verantwoordelijkheden van de beheersautoriteit met betrekking tot de voorlichtings- en publiciteitsmaatregelen voor respectievelijk de potentiële begunstigen, de begunstigen en het publiek.

DIT HEBBEN WIJ MET ONS PROJECT BEREIKT...

„NETWERK GMA“

//

In 2014 kwam er een einde aan de INTERREG-subsidiëring van het grensoverschrijdende project 'Netwerk GMA' (Grensoverschrijdende Machine- en Apparatenbouw). Na zes jaar samenwerking maken de Duitse en Nederlandse projectpartners een positieve balans op. Ca. 450 bedrijven hebben in 29 brancheoverstijgende werkgroepen en permanente clusters kennis en ervaringen uitgewisseld, hebben elkaar leren kennen en zijn in meerdere gevallen samenwerking met elkaar aangegaan. In de databank, die speciaal voor dit project is samengesteld, zijn al meer dan 500 bedrijven uit beide landen opgenomen.

“De voordelen van de netwerkvorming zijn duidelijk: meer contacten, meer vakkennis, meer ondersteuning”, zo benadrukte Johannes Hund, plaatsvangend voorzitter van de Handwerkskammer Münster, tijdens de slotbijeenkomst van dit project op Hof Haus Kump. Nederlandse en Duitse bedrijven presenterden daar hun resultaten.

//

Communicatieplan

Begin 2008 is conform Art. 2 van Verordening (EG) 1828/2006 een communicatieplan voor het programma opgesteld. Dit communicatieplan is op 19-03-2008 bij de Europese Commissie ingediend en op 23-04-2008 goedgekeurd. In dit communicatieplan zijn duidelijk de doelgroepen en de strategie bepaald. De in het plan beschreven publiciteitsmaatregelen van het programma verlopen voorspoedig en volgens plan. Uniforme logo's en richtlijnen voor het gebruik van deze subsidielogo's zijn opgesteld en beschikbaar gesteld op de programmawebste (leidraad communicatie). Verder zijn de verantwoordelijke contactpersonen voor de PR activiteiten benoemd. In 2010 heeft volgens Art. 4 van VO(EG)1828/2006 een evaluatie en beoordeling van het communicatieplan plaatsgevonden.

Informatieactiviteit

Jaarlijks wordt er in elk Europees subsidieprogramma minstens één „informatieactiviteit“ uitgevoerd. Daarbij kan gedacht worden aan een evenement of een PR-actie. Het doel van deze acties is de bekendheid van het INTERREG-programma op regionaal en nationaal niveau te verhogen. Daarmee worden mogelijke projectaanvragers over de mogelijkheden geïnformeerd en kunnen resultaten van de projecten aan een breed publiek worden getoond.

De centrale informatieactiviteit van 2014 vond op 19 november 2014 in de historische fabriekshallen van de voormalige machinefabriek “Hazemeijer” in Hengelo plaats. In de eerste van twee hallen lieten 36 actuele Duits-Nederlandse INTERREG-projecten hun resultaten zien. Een futuristische ligfiets met elektrische aandrijving, een computerspel dat het behouden van het evenwicht bevordert of een drone die met een speciale camera is

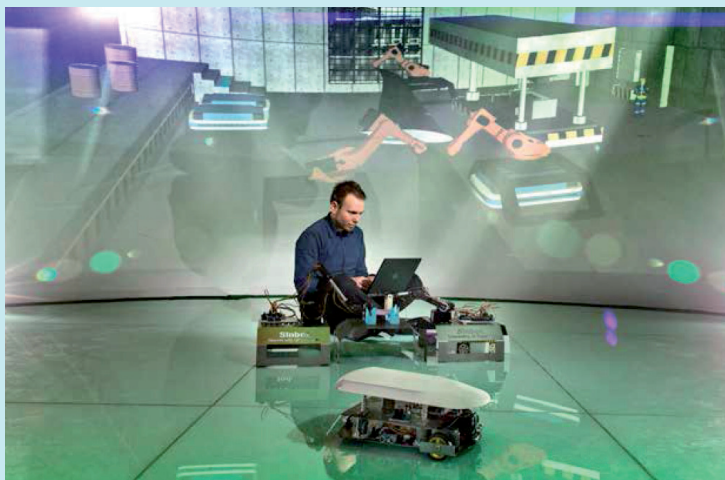
uitgerust – de grote verscheidenheid van projecten die allemaal in nauwe samenwerking tussen Nederlandse en Duitse partners gerealiseerd zijn was indrukwekkend. Ook het gebied van de sociaal-culturele samenwerking was vertegenwoordigd. In Hengelo presenteren onder andere een grensoverschrijdend museaproject over het einde van de tweede wereldoorlog in beide landen en een gemeenschappelijk project voor de bestrijding van infecties in ziekenhuizen hun resultaten. De bijeenkomst bood daarnaast voor de meer dan 600 geïnteresseerde deelnemers voldoende mogelijkheden tot uitwisseling van ideeën voor toekomstige samenwerkingsinitiatieven.

Naast deze actie nam een aantal projecten die middelen uit het INTERREG-programma Deutschland-Nederland ontvangen, in 2014 deel aan de “Europa kijkdagen” (9 t/m 11 mei 2014) en de European Cooperation Day (21 september 2014). Beide hadden als doel de burger te laten zien wat er in de grensregio concreet met Europese middelen gebeurt. De evenementen hadden – afhankelijk van de betrokkenheid en inzet van de projecten – uiteenlopende aantallen bezoekers.

Zodoende heeft de deelname aan informatieactiviteiten veel mensen voor het eerst in contact gebracht met het INTERREG-programma, zodat er bijgedragen werd aan de waarneming van het programma binnen en buiten de grensregio.

DIT HEBBEN WIJ MET ONS PROJECT BEREIKT...

DR. JOHN VAN POL „SMARTBOT“

//

Gedurende een kleine 4 jaar hebben 150 mensen, werkzaam bij 22 Duitse en Nederlandse bedrijven en kennisinstellingen, binnen het INTERREG IV A-project SmartBot gewerkt aan de ontwikkeling van intelligente robots voor de landbouw (AgroBot), de maritieme sector (RoboShip) en de industrie (SInBot). De interregionale samenwerking tussen bedrijven en kennisinstellingen heeft ook de basis gelegd voor structurele grensoverschrijdende innovatie en economische ontwikkeling.

De samenwerking heeft geleid tot 20 innovaties bij de regionale bedrijven die aan het project hebben deelgenomen en 27 structurele nieuwe banen. Naast de acht prototypes voor onder andere een inspectierobot voor ballasttanks en een ganzenverjager, zijn er 25 nieuwe samenwerkingsverbanden ontstaan tussen de partners die hebben geleid tot commerciële relaties, nieuwe projecten alsmede Europese projectsamenwerking.

Daarmee zijn niet alleen de directe doelstellingen gerealiseerd, maar is er ook een duurzame samenwerking ontstaan in de Duits-Nederlandse grensregio op het gebied van intelligente robotsystemen.

Dit project is mogelijk gemaakt door de inzet van de 150 projectmedewerkers en de financiële bijdrage van de projectpartners en de INTERREG IV A-partners. Voor meer informatie: www.smartbot.eu/nl/.

//

Programmawebsite

De programmawebsite www.deutschland-nederland.eu is het centrale informatieplatform van het INTERREG-programma voor alle relevante doelgroepen. Op de site zijn zowel actuele nieuws oer het programma en de projecten, een dagelijks geactualiseerde projectdatabank en ook een downloadgedeelte te vinden waar de belangrijkste documenten en formulieren voor een projectaanvraag en voor de uitvoering van een project beschikbaar zijn. In 2013 is de website aangevuld met het gedeelte "INTERREG 2014+". In dit gedeelte wordt actuele informatie rond het INTERREG V-programma gepubliceerd.

In totaal was er in 2014 grote belangstelling voor de programmawebsite. Met hulp van de analyse-tool van de website werden in totaal 35.315 bezoeken en 134.099 oproepen van pagina's gemeld. Vergelijken met 2013 betekent dit een toename van 55,8% bij de bezoeken en 61,2% bij de oproepen van pagina's. Hieruit blijkt een gestegen interesse in het INTERREG-programma en de projecten. Naast de startpagina waren in 2014 vooral de projectdatabank, het download-gedeelte en het gedeelte "INTERREG 2014+" met actuele informatie over het nieuwe INTERREG V-programma bij de gebruikers populair. Het valt tevens op dat de toegang via mobile toestellen zoals tablets en smartphones in 2014 met meer dan 50% is toegenomen.

Het websitegedeelte 'Actueel' wordt regelmatig geactualiseerd met nieuws en informatie rondom het INTERREG-programma.

Bovendien wordt het gedeelte 'Downloads' continu aangevuld met belangrijke programmadocumenten en richtlijnen. Voor 2015 is een relaunch van de website gepland.

Digitaal magazine

Met het voortschrijden van het programma konden in 2013 steeds meer projecten concrete resultaten laten zien. Door deze factor wordt het magazine "Deutschland-Nederland", waarin informatie over de projecten en het programma wordt gegeven, voor de lezers steeds interessanter. In 2014 zijn twee uitgaven van het Deutschland-Nederland magazine verschenen. Het aantal abonnees is in 2014 met bijna 10% gestegen - naar 2518.

PR-indicatoren van de afzonderlijke projecten

Ieder project is verplicht de twee PR-indicatoren 'Link naar de programmawebsite www.deutschland-nederland.eu' (minstens 1) en 'Persberichten' (minstens 2) in te vullen. Daarnaast kunnen meerdere indicatoren opgegeven worden (zie tabel 8).

Concluderend kan worden opgemerkt dat de positieve trends op het gebied van de realisatie van de PR-indicatoren zich hebben voortgezet. In het jaar 2014 werden de doelwaarden bijna bij alle indicatoren bereikt. Enkel bij de indicatoren „newsletter“ en „brochures“ zijn de doelwaarden tot nu toe niet bereikt. Of de doelstellingen voor deze beide indicatoren aan het begin van de programmalooptijd te ambitieus zijn vastgesteld, kan op dit ogenblik nog niet worden gezegd.

Indicatoren		2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	Totaal
Link naar de programmawebsite	Ergebnis	0	17	116	263	429	586	690	905	0	905
	Ziel	0	23	119	215	352	517	688	853	944	944
Brochure / folder	Ergebnis	0	5516	7707	18585	79006	137404	231905	276681	0	276681
	Ziel	1	4458	8976	63463	127808	191896	252671	273287	288721	288721
Evenementen (bijv. symposium, tentoonstelling)	Ergebnis	0	47	260	663	1272	1919	2232	3098	0	3098
	Ziel	1	42	182	372	619	887	1190	1507	1778	1778
Informatiebord / gedenkplaat (bij bouwwerkzaamheden)	Ergebnis	0	0	20	45	115	334	396	572	0	572
	Ziel	0	5	35	69	113	155	193	240	279	279
Persberichten	Ergebnis	0	57	541	1994	3447	4764	5423	6731	0	6.731
	Ziel	2	233	760	1312	1884	2510	3179	3834	4318	4.318
Persbijeenkomsten	Ergebnis	0	1	45	142	281	459	500	603	0	603
	Ziel	0	18	75	145	229	316	398	474	532	532
Projectwebsite	Ergebnis	0	13	60	158	232	322	347	4536	0	4536
	Ziel	0	7	33	65	102	141	1679	3216	4744	4744
Newsletter (gedrukt of digitaal)	Ergebnis	0	9	55	140	233	358	460	11185	0	11185
	Ziel	1	29	113	207	818	1447	2072	7987	13384	13384
Advertenties	Ergebnis	0	5	32	132	386	683	733	1034	0	1034
	Ziel	0	27	86	149	232	309	393	476	543	543

Tabel 8: PR-indicatoren van de afzonderlijke projecten., afgerond op hele getallen

BIJLAGE 1

INDICATOREN INTERREG IV A-PROGRAMMA

OPMERKINGEN BIJ BIJLAGE 1:

De realisatiewaarden van de indicatoren worden elk jaar in het jaarverslag opgenomen. Wanneer de realisatiewaarden nog wijzigen na publicatie van het jaarverslag (bijvoorbeeld doordat de waarden pas later bekend worden), worden deze waarden verrekend in het volgende jaar.

De indicatieve doelwaarde per jaar en het totaal doelwaarde zijn gebaseerd op de cumulatieve gegevens van de goedgekeurde projecten. In de kolom 'OP' is de doelwaarde uit het Operationeel Programma opgenomen.

Alle waarden zijn afgerond op hele getallen.

De basiswaarde voor alle indicatoren is 0.

		OP	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	Totaal
Outputindicatoren												
I. Economie, technologie en innovatie												
I a Bevordering van technologie-en kennisoverdracht tussen onderzoeksinstituten en het bedrijfsleven												
Aantal grensoverschr. samenwerkingen tussen R&D-instellingen (universiteiten, scholen voor hoger beroepsonderwijs en overige onderzoeksinstituten), beroepsverenigingen, federaties en ondernemingen	Resultaat		0	4	28	96	310	378	573	785		785
	Doel	620	0	8	56	131	221	325	426	532	630	630
Aantal betrokken kleine en middelgrote ondernemingen	Resultaat		0	4	209	1201	2257	2526	3054	3510		3.510
	Doel	1.100	0	6	225	540	879	1296	1601	1986	2284	2.284
Aantal concrete adviezen en ontwikkelingsprojecten tussen R&D-instellingen en ondernemingen	Resultaat		0	4	22	253	607	729	915	1203		1203
	Doel	615	0	13	126	275	438	613	746	881	1003	1003
I b Bevordering van economische netwerken en van grensoverschrijdende samenwerking van ondernemingen												
Aantal ondersteunde grensoverschr. netwerken en clusters	Resultaat		0	5	23	57	170	252	423	632		632
	Doel	66	0	2	26	58	96	136	178	211	230	230
Aantal betrokken kleine en middelgrote ondernemingen	Resultaat		0	0	30	502	2410	4217	8730	12.747		12.747
	Doel	2.230	0	32	669	1741	2983	4325	5498	6339	7110	7110
Aantal maatregelen in MKB	Resultaat		0	0	11	240	772	1259	1902	2.904		2.904
	Doel	490	0	0	75	319	585	860	1169	1475	1713	1.713
I c Bevordering van de kwalificatie ter verbetering van het innovatieve potentieel van het bedrijfsleven												
Aantal bijscholingsinitiatieven door bedrijven	Resultaat		0	0	15	18	18	23	24	41		41
	Doel	33	0	1	3	4	6	10	15	27	39	39
Aantal betrokken ondernemingen	Resultaat		0	0	102	352	741	790	916	967		967
	Doel	180	0	8	120	232	343	468	500	538	573	573
Aantal deelnemers aan bijscholingsinitiatieven door bedrijven	Resultaat		0	0	67	773	723	767	900	1042		1042
	Doel	610	0	25	146	267	387	515	566	647	715	656
Aantal deelnemende vrouwen aan bijscholingsinitiatieven door bedrijven	Resultaat		0	0	51	58	216	221	223	228		228
	Doel	190	0	4	53	101	150	204	221	248	267	267
II. Duurzame regionale ontwikkeling												
II a Bevordering van hernieuwbare energieën en van de ontwikkeling van energiebesparende technologieën												
Aantal gesubsidieerde projecten op gebied van duurzame energie	Resultaat		0	0	11	32	44	57	63	76		76
	Doel	8	0	1	9	17	28,86	43	56	62	69	69
Aantal gesubsidieerde projecten op gebied van energiebesparende technologieën	Resultaat		0	0	1	2	10	12	14	44		44
	Doel	7	0	1	4	8	13	20	26	30	34	34
Aantal projecten waardoor de uitstoot van broeikasgassen gereduceerd wordt	Resultaat		0	0	0	10	30	32	32	74		74
	Doel	2	0	0	5	10	16	26	35	41	46	46

		OP	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	Totaal
II b Bevordering van de grensoverschrijdende ontwikkeling van infrastructureel aanbod												
Aantal projecten voor het opheffen van grensoverschrijdende hiaten en beperkingen	Resultaat		0	0	0	2	1	1	4	10		10
	Doel	12	0	3	5	8	10	13	17	21	24	25
Aantal ondersteunde projecten ter verbetering van grensoverschrijdende verkeersmodaliteiten (bijv. op het gebied van het openbaar personenvervoer)	Resultaat		0	0	0	3	2	2	4	8		8
	Doel	4	0	2	3	5	6	8	11	15	17	17
II c Bevordering van de grensoverschrijdende natuur- en landschapsbescherming en van de milieubescherming												
Aantal projecten ter verbetering van de algemene milieusituatie en ter bescherming van het milieu	Resultaat		0	0	6	10	28	30	38	41		41
	Doel	9	0	2	8	13	22	31	40	45	48	48
III. Integratie en maatschappij												
III a Bevordering van grensoverschrijdende gezondheidszorg en consumentenbescherming												
Aantal projecten op het gebied van „gezondheidszorg“	Resultaat		0	0	0	11	34	45	58	69		69
	Doel	10	0	8	16	34	53	73	93	114	123	123
Aantal projecten op het gebied van „bescherming van de consument“	Resultaat		0	0	1	4	5	6	6	9		9
	Doel	3	0	4	9	14	18	23	27	32	36	36
III b Bevordering van de grensoverschrijdende arbeidsmarkt / grenspendelaars												
Aantal projecten ter bevordering van de grensoverschrijdende arbeidsmarkt	Resultaat		0	0	0	1	4	5	7	12		12
	Doel	15	0	1	3	5	7	10	13	16	19	19
Aantal personen dat een advies heeft ontvangen	Resultaat		0	112	5236	17677	31322	38371	55644	72199		72.199
	Doel	150.000	0	8325	16650	24975	33900	42650	51407	60163	68920	68.920
Aantal vrouwen dat een advies heeft ontvangen	Resultaat		0	0	1769	5402	12043	20147	27942	31967		31.967
	Doel	37.500	0	3229	6458	9686	13215	16744	20273	23801	27330	27.330
III c Bevordering van de integratie, met name door onderwijs en cultuur												
Aantal projecten op het gebied van grensoverschrijdend onderwijsstelsel	Resultaat		0	17	48	100	132	140	222	255		255
	Doel	18	0	21	86	159	229	291	410	485	519	519
Aantal projecten op het gebied van „cultuur”/„cultureel toerisme“	Resultaat		0	2	19	162	207	265	393	488		488
	Doel	15	0	20	76	129	201	264	357	460	536	536
Aantal deelnemende instellingen aan gesubsidieerde projecten op het gebied van „cultuur”/„cultureel toerisme“	Resultaat		0	4	111	1777	1945	1978	2415	2699		2.699
	Doel	103	0	29	2628	2695	2826	3448	3640	3839	3950	3.950
III d Bevordering van de grensoverschrijdende samenwerking op het gebied van de 'interne veiligheid'												
Aantal projecten op het gebied van „binnenlandse veiligheid“	Resultaat		0	1	1	1	2	3	6	8		8
	Doel	8	0	2	4	7	9	12	14	16	18	18

		OP	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	Totaal
Resultaatindicatoren												
I. Economie, technologie en innovatie												
Aantal nieuwe/ doorontwikkelde producten/procedures voor ondernemingen	Resultaat		0	3	12	48	222	319	444	551		551
	Doel	64	0	10	58	124	206	300	402	503	593	593
Aantal ondernemingen met verbeteringen in het productieproces	Resultaat		0	1	4	38	465	760	956	1186		1.186
	Doel	280	0	13	75	250	441	664	916	1422	1913	1.913
Aantal tot stand gebrachte/ uitgebreide (duurzame) netwerken en clusters (van duurzaamheid is sprake als er bij projecteinde een schriftelijke samenwerkingsovereenkomst betreffende de verdere samenwerking in het netwerk/de cluster ligt)	Resultaat		0	16	106	220	397	531	835	1235		1235
	Doel	58	0	54	182	310	457	621	790	1002	1173	1.173
Aantal gecreëerde/ gegarandeerde banen	Resultaat		0	12	75	224	579	729	958	1249		1249
	Doel	747	0	37	175	357	599	891	1160	1430	1678	1678
Aantal gecreëerde/ gegarandeerde banen voor vrouwen	Resultaat		0	9	35	79	171	219	301	412		412
	Doel	267	0	12	61	129	218	323	411	495	569	569
II. Duurzame regionale ontwikkeling												
Aantal gebruikers van duurzame energie	Resultaat		0	0	22	23	82	115	117	124		124
	Doel	317	0	38	99	135	177	1832	3486	20010	36534	36.534
Aantal instellingen/ ondernemingen dat van het nieuwe infrastructurele aanbod profiteert	Resultaat		0	4	13	42	97	130	1316	1321		1.321
	Doel	1.270	0	57	585	1271	1309	1348	1424	1476	1517	1.517
Oppervlak van door de maatregelen verbeterde gebieden in km ²	Resultaat		0	0	0	10	11	11	17	959		959
	Doel	395	0	7	15	18	21	66	467	866	1144	1144
III. Integratie en maatschappij												
Aantal medische initiatieven waarvan de bevolking in het programmagebied profiteert	Resultaat		0	0	1	8	39	58	80	86		86
	Doel	24	0	3	6	11	16	22	28	34	38	38
Aantal nieuwe beroepsgebonden grenspendelaars (absoluut)	Resultaat		0	22	24	186	252	510	736	1257		1257
	Doel	7.800	0	7	74	142	228	316	409	480	505	505
Aantal onderwijsinitiatieven waarvan de bevolking profiteert	Resultaat		0	0	10	296	375	736	5574	5629		5.629
	Doel	38	0	16	113	223	540	3734	3884	3968	4016	4016
Aantal bezoekers bij gesubsidieerde projecten op het gebied van „cultuur“/„cultureel toerisme“	Resultaat		0	2500	10420	20906	72762	109561	190143	465486		465.486
	Doel	108.000	0	19342	53506	86808	146234	219011	326796	473930	597365	322269
Aantal grensoverschrijdende samenwerkingen en raamovereenkomsten op het gebied van „binnenlandse veiligheid“	Resultaat		0	1	3	5	6	7	15	26		26
	Doel	8	0	2	5	7	9	11	14	17	18	18

		OP	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	Totaal
Programmaindicatoren												
Aandeel van projecten met grensoversch. betrokkenheid van partners in inhoudelijk, organisatorisch, personeel en financieel opzicht ligt boven 90% van totale aantal projecten; alle projecten moeten aan minstens twee van deze criteria voldoen (hoofdindicator EU)	Resultaat		0	0	0	2	199	201	332	598		598
	Doel	95%	0	0	21	44	196	293	445	633	768	768
Aantal innovaties in MKB	Resultaat		0	3	20	289	1032	1298	1696	2094		2.094
	Doel	820	0	21	145	484	844	1280	1718	2127	2503	2503
Aantal gecreëerde/ gegarandeerde banen	Resultaat		0	12	75	224	579	729	958	1249		1249
	Doel	747	0	37	175	357	599	891	1160	1430	1678	1678
Aantal gecreëerde/ gegarandeerde banen voor vrouwen	Resultaat		0	9	35	79	171	219	301	412		412
	Doel	267	0	12	61	129	218	323	411	495	569	569
Aantal tot stand gebrachte/ uitgebreide duurzame netwerken en clusters (samenwerkingsovereenkomst is bij einde project beschikbaar)	Resultaat		0	16	106	220	397	531	835	1235		1235
	Doel	58	0	54	182	310	457	621	790	1002	1173	1.173
Aantal bereikte kleine en middelgrote ondernemingen	Resultaat		0	129	21906	30581	31277	47862	110560	245400		245400
	Doel	3.827	0	452	5573	13223	27470	42222	56886	69166	80408	80.408
Aantal projecten voor opheffen van hiaten en beperkingen in ruimtelijke grensoverschrijdende infrastructuur; bijv. mobiliteit, ICT (hoofdindicator EU)	Resultaat		0	3	17	27	43	56	93	143		143
	Doel	14	0	4	13	26	37	56	74	91	104	104
Aantal projecten op het gebied van de „milieubescherming“ en „milieubeheer“ (hoofdindicator EU)	Resultaat		0	0	18	38	76	94	124	149		149
	Doel	11	0	1	16	31	52	73	96	114	128	128
Aantal projecten voor opheffen van hiaten en beperkingen in de maatschappelijke grensoversch. infrastructuur	Resultaat		0	4	23	38	59	68	132	191		191
	Doel	26	0	6	21	42	67	100	132	168	199	199
Aantal deelnemers aan maatregelen ten behoeve van onderwijs en bijscholing (hoofdindicator EU)	Resultaat		0	50	1838	10416	16927	20083	35811	45928		45.928
	Doel	2.470	0	1746	7766	14095	21382	28649	35993	43173	47818	47818
Aantal beroepsgebonden grenspendelaars (hoofdindicator EU)	Resultaat		0	23	198	1435	2809	3677	4283	5092		5.092
	Doel	22.800	0	211	574	1025	1476	1945	2338	2671	2913	2913

BIJLAGE 2

INDICATIEVE VERDELING VAN HET GEBRUIK VAN DE EU-MIDDELEN

DEEL A: CODES VOLGENS DIMENSIE

TABEL 1: CODES EN UITSPLITSING EFRO VOOR DE DIMENSIE 'PRIORITAIR THEMA'

Code	Activiteit	Aandeel EFRO budget		Realisatie	Realiseringspercentage	
		In %	In Euro	Totaal %	In Euro	%
01	OTO-activiteiten in onderzoekcentra	2,76%	3.829.487,00	2,76%	1.908.696,80	49,84%
02	OTO-infrastructuur en centra van deskundigheid inzake een specifieke technologie	0,35%	489.367,00	0,35%	0,00	0,00%
03	Technologie-overdracht en verbetering van samenwerkingsnetwerken ...	5,85%	8.104.648,00	5,85%	27.094.679,63	334,31%
04	Steun voor OTO, met name in KMO's (onder meer door toegang tot OTO-diensten in onderzoekcentra)	8,26%	11.455.446,00	8,26%	2.764.342,96	24,13%
05	Geavanceerde ondersteunende diensten voor bedrijven en bedrijfsgroepen	5,18%	7.180.289,00	5,18%	0,00	0,00%
06	Steun voor KMO's ter bevordering van milieuvriendelijke producten en productieprocessen (...)	5,85%	8.104.648,00	5,85%	0,00	0,00%
07	Direct aan onderzoek en innovatie gekoppelde investeringen in ondernemingen (...)	5,18%	7.180.289,00	5,18%	0,00	0,00%
09	Andere maatregelen ter stimulering van onderzoek en innovatie en ondernemerschap in het MKB	8,26%	11.455.446,00	8,26%	12.871.321,81	112,36%
10	Telefonie-infrastructuur (inclusief breedbandnetwerken)	0,35%	489.367,00	0,35%	1.419.445,37	290,06%
11	Informatie- en communicatie-technologieën (...)	0,35%	489.367,00	0,35%	1.063.431,20	217,31%
12	Informatie- en communicatietechnologie (TEN-ICT)	0,35%	489.367,00	0,35%	0,00	0,00%
13	Diensten en toepassingen voor burgers (e-gezondheid, e-overheid, e-leren, e-integratie, enz.)	0,35%	489.367,00	0,35%	3.087.471,95	630,91%
14	Diensten en toepassingen voor KMO's (e-commerce, onderwijs en opleiding, netwerken, enz.)	0,35%	489.367,00	0,35%	0,00	0,00%
15	Andere maatregelen voor betere toegang tot en efficiënt gebruik van ICT door het MKB	0,35%	489.367,00	0,35%	0,00	0,00%
16	Spoorwegen	0,35%	489.367,00	0,35%	1.358.056,00	277,51%
20	Autosnelwegen	0,35%	489.367,00	0,35%	2.998.844,00	612,80%
22	Nationale wegen	0,35%	489.367,00	0,35%	0,00	0,00%
28	Intelligente vervoersystemen	0,35%	489.367,00	0,35%	0,00	0,00%
29	Luchthavens	0,35%	489.367,00	0,35%	0,00	0,00%
30	Havens	0,35%	489.367,00	0,35%	474.185,19	96,90%
31	Binnenlandse waterwegen (regionaal en lokaal)	0,35%	489.367,00	0,35%	0,00	0,00%
39	Duurzame energie: wind	0,67%	924.359,00	0,67%	0,00	0,00%
40	Duurzame energie: zon	0,67%	924.359,00	0,67%	0,00	0,00%
41	Duurzame energie: biomassa	0,67%	924.359,00	0,67%	1.158.022,33	125,28%
42	Duurzame energie: waterkracht, geothermisch en andere	0,67%	924.359,00	0,67%	1.915.354,55	207,21%
43	Energie-efficiëntie, warmtekrachtkoppeling, energiebeheer	0,67%	924.359,00	0,67%	4.988.456,74	539,67%
45	Waterbeheer en -distributie (drinkwater)	1,02%	1.413.726,00	1,02%	0,00	0,00%
46	Waterbehandeling (afvalwater)	1,02%	1.413.726,00	1,02%	620.551,92	43,89%
47	Luchtkwaliteit	0,67%	924.359,00	0,67%	0,00	0,00%
48	Geïntegreerde preventie en bestrijding van verontreiniging	0,67%	924.359,00	0,67%	0,00	0,00%
49	Beperking van en aanpassing aan klimaatveranderingen	0,67%	924.359,00	0,67%	0,00	0,00%
51	Bevordering van biodiversiteit en natuurbescherming (waaronder Natura 2000)	0,67%	924.359,00	0,67%	6.693.897,30	724,17%
52	Bevordering van schoon stadsvervoer	0,35%	489.367,00	0,35%	364.300,00	74,44%
53	Risicopreventie (...)	2,92%	4.044.071,00	2,92%	8.793.907,69	217,45%
55	Bevordering van de natuurlijke rijkdom	0,67%	924.359,00	0,67%	386.250,00	41,79%
56	Bescherming en ontwikkeling van natuurlijk erfgoed	0,67%	924.359,00	0,67%	795.110,33	86,02%
57	Andere bijstand ter verbetering van de toeristische dienstverlening	2,42%	3.350.801,00	2,42%	5.467.891,29	163,18%

58	Bescherming en behoud van het culturele erfgoed	0,64%	891.346,00	0,64%	1.126.707,94	126,41%
59	Ontwikkeling van culturele infrastructuur	0,64%	891.346,00	0,64%	3.152.535,12	353,68%
60	Andere bijstand ter verbetering van de culturele dienstverlening	0,64%	891.346,00	0,64%	980.998,96	110,06%
61	Geïntegreerde projecten voor stads- en plattelandsvernieuwing	0,64%	891.346,00	0,64%	623.133,16	69,91%
62	„Ontwikkeling van systemen en strategieën voor levenslang leren bij bedrijven; opleiding en diensten voor werknemers ...“	2,42%	3.350.801,00	2,42%	667.396,69	19,92%
63	Ontwerp en verspreiding van innoverende en productievere werkorganisatiemethoden	2,42%	3.350.801,00	2,42%	0,00	0,00%
64	Ontwikkeling van speciale diensten voor arbeidsbemiddeling, opleiding en ondersteuning in verband met de herstructurering van sectoren ...	2,42%	3.350.801,00	2,42%	788.874,19	23,54%
65	Modernisering en versterking van arbeidsmarktinstaties	4,67%	6.470.513,00	4,67%	0,00	0,00%
66	Toepassing van actieve en preventieve maatregelen op de arbeidsmarkt	2,25%	3.119.712,00	2,25%	1.011.412,21	32,42%
70	Specifieke actie ter verhoging van de arbeidsparticipatie van migranten ...	0,64%	891.346,00	0,64%	48.183,85	5,41%
72	Ontwerpen, invoeren en ten uitvoer leggen van hervormingen van onderwijs- en opleidingsstelsels ...	3,06%	4.242.148,00	3,06%	340.982,71	8,04%
73	Maatregelen ter verhoging van de levenslange deelname aan onderwijs en opleiding ...	5,14%	7.130.770,00	5,14%	594.790,96	8,34%
74	Ontwikkeling van menselijk potentieel op het terrein van onderzoek en innovatie, met name door postdoctoraal onderwijs ...	4,83%	6.701.603,00	4,83%	0,00	0,00%
76	Gezondheidsinfrastructuur	2,25%	3.119.712,00	2,25%	3.825.389,62	122,62%
85	Vorbereiding, uitvoering, toezicht en inspectie	4,50%	6.239.423,00	4,50%	7.652.625,25	122,65%
86	„Evaluatie en studies; informatie en communicatie“	1,50%	2.079.808,00	1,50%	111.222,97	5,35%
Total programme participation			138.653.853,00	100,00%	107.148.470,69	77,28%
Total participation in regards to the Lissabon programme						77,28%

TABEL 2: CODES EN UITSPLOTSING VOOR DE DIMENSIE 'FINANCIERINGSVORM'

Code	Financieringsvorm	Budget	Realisatie
1	Niet-terugvorderbare hulp	138.653.853	107.148.470,69
Totaal		138.653.853	107.148.470,69

TABEL 3: CODES EN UITSPLOTSING VOOR DE TERRITORIALE DIMENSIE

Code	Soort gebied	Budget	Realisatie
8	Zone voor grensoverschrijdende samenwerking	138.653.853	107.148.470,69
Totaal		138.653.853	107.148.470,69

TABELLE 4: CODES VOOR DE DIMENSIE 'ECONOMISCHE ACTIVITEIT'

Code	Beschrijving	Code	Beschrijving
00	Niet van toepassing	12	Bouwnijverheid
01	Landbouw, jacht en bosbouw	13	Groothandel en kleinhandel
02	Visserij	14	Hotels en restaurants
03	Vervaardiging van voedingsmiddelen en dranken	15	Financiële intermediairs
04	Vervaardiging van textiel en textielproducten	16	Onroerend goed, verhuur en zakelijke dienstverlening
05	Vervaardiging van transportmiddelen	17	Overheid
06	Niet nader genoemde be- en verwerkende industrie	18	Onderwijs
07	Winning van energiehoudende delfstoffen	19	Gezondheidszorg
08	Productie en distributie van elektriciteit, gas, stoom en warm water	20	Gemeenschapsvoorzieningen en sociaal-culturele en persoonlijke diensten
09	Winning, zuivering en distributie van water	21	Activiteiten in verband met het milieu
10	Post en telecommunicatie	22	Andere niet nader genoemde diensten
11	Verkeer		

TABELLE 5: CODES VOOR DE DIMENSIE 'PLAATS VAN UITVOERING'

Code	Beschrijving	Code	Beschrijving
DE	GERMANY	NL	THE NETHERLANDS
DE947	Aurich	NL121	Noord-Friesland
DE949	Emsland	NL113	Overig Groningen
DE94B	Grafschaft Bentheim	NL112	Delfzijl E.O.
DE942	Emden, Krfr. St.	NL111	Oost-Groningen
DE948	Cloppenburg	NL123	Zuidoost-Friesland
DE94H	Wittmund	NL122	Zuidwest-Friesland
DE94A	Friesland	NL132	Zuidoost-Drenthe
DE946	Ammerland	NL133	Zuidwest-Drenthe
DEA34	Borken	NL211	Noord-Overijssel
DEA37	Steinfurt	NL213	Twente
DEA1F	Wesel	NL23	Flevoland
DEA1B	Kleve	NL225	Achterhoek
DEA14	Krefeld, Krfr. St.	NL226	Arnhem-Nijmegen
DEA15	Mönchengladbach, Krfr. St.	NL221	Veluwe
DEA1E	Viersen	NL212	Zuidwest-Overijssel
DE94E	Osnabrück	NL224	Zuidwest-Gelderland
DE944	Osnabrück, Krfr. St.	NL230	Flevoland
DEA35	Coesfeld	NL413	Noordoost-Noord-Brabant
DEA33	Münster (Westf), Krfr. St.	NL421	Noord-Limburg
DEA38	Warendorf	NL422	Midden-Limburg
DEA12	Duisburg, Krfr. St.	NL131	Noord-Drenthe
DEA1D	Neuss		Europa
DE94C	Leer		

DEEL C: CUMULATIEVE UITSPLITSING VAN TOEWIJZINGEN VAN DE COMMUNAUTAIRE BIJDRAGE PER CATEGORIE

COMBINATIE VAN DE CODES VOOR DE DIMENSIES 1 TOT EN MET 5

Code*	Code*	Code*	Code*	Code*	Bedrag**
Dimensie 1	Dimensie 2	Dimensie 3	Dimensie 4	Dimensie 5	In euro's
Prioritair thema	Financieringsvorm	Gebied	Economische activiteit	Plaats van uitvoering	
01	01	8	00	DE; DE94B; DEA34; DEA37; DEA1F; DEA1B; DE94E; DE944; DEA35; DEA33; DEA38; DEA12; NL; NL211; NL213; NL222; NL223; NL221; NL224; NL413; NL421	2.224.254,00
03	01	8	00	DE; DE947; DE949; DE94B; DE942; DE948; DE94H; DE94A; DE946; DEA34; DEA37; DEA1F; DEA1B; DEA14; DEA15; DEA1E; DE94E; DE944; DEA35; DEA33; DEA38; DEA12; DEA1D; NL; NL121; NL113; NL112; NL111; NL123; NL122; NL132; NL133; NL211; NL213; NL23; NL222; NL223; NL221; NL212; NL224; NL230; NL413; NL421; NL422; DE94C; NL131	5.424.767,04
03	01	8	01	DE; DE947; DE949; DE94B; DE942; DE948; DE94H; DE94A; DE946; DEA34; DEA37; DEA1F; DEA1B; DEA14; DEA15; DEA1E; DE94E; DE944; DEA35; DEA33; DEA38; DEA12; DEA1D; NL; NL121; NL113; NL112; NL111; NL123; NL122; NL132; NL133; NL211; NL213; NL23; NL222; NL223; NL221; NL212; NL224; NL230; NL413; NL421; NL422; DE94C; NL131	3.966.037,23
03	01	8	03	DE; DE947; DE949; DE94B; DE942; DE948; DE94H; DE94A; DE946; DEA34; DEA37; DEA1F; DEA1B; DEA14; DEA15; DEA1E; DE94E; DE944; DEA35; DEA33; DEA38; DEA12; DEA1D; NL; NL121; NL113; NL112; NL111; NL123; NL122; NL132; NL133; NL211; NL213; NL23; NL222; NL223; NL221; NL212; NL224; NL230; NL413; NL421; NL422; DE94C; NL131	4.938.459,00
03	01	8	06	DE; DE947; DE949; DE94B; DE942; DE948; DE94H; DE94A; DE946; DEA34; DEA37; DEA1F; DEA1B; DEA14; DEA15; DEA1E; DE94E; DE944; DEA35; DEA33; DEA38; DEA12; DEA1D; NL; NL121; NL113; NL112; NL111; NL123; NL122; NL132; NL133; NL211; NL213; NL23; NL222; NL223; NL221; NL212; NL224; NL230; NL413; NL421; NL422; DE94C; NL131	1.051.984,00
03	01	8	11	DE; DE947; DE949; DE94B; DE942; DE948; DE94H; DE94A; DE946; DEA34; DEA37; DEA1F; DEA1B; DEA14; DEA15; DEA1E; DE94E; DE944; DEA35; DEA33; DEA38; DEA12; DEA1D; NL; NL121; NL113; NL112; NL111; NL123; NL122; NL132; NL133; NL211; NL213; NL23; NL222; NL223; NL221; NL212; NL224; NL230; NL413; NL421; NL422; DE94C; NL131	125.726,40
03	01	8	17	DE; DE947; DE949; DE94B; DE942; DE948; DE94H; DE94A; DE946; DEA34; DEA37; DEA1F; DEA1B; DEA14; DEA15; DEA1E; DE94E; DE944; DEA35; DEA33; DEA38; DEA12; DEA1D; NL; NL121; NL113; NL112; NL111; NL123; NL122; NL132; NL133; NL211; NL213; NL23; NL222; NL223; NL221; NL212; NL224; NL230; NL413; NL421; NL422; DE94C; NL131	346.501,00
03	01	8	19	DE; DE947; DE949; DE94B; DE942; DE948; DE94H; DE94A; DE946; DEA34; DEA37; DEA1F; DEA1B; DEA14; DEA15; DEA1E; DE94E; DE944; DEA35; DEA33; DEA38; DEA12; DEA1D; NL; NL121; NL113; NL112; NL111; NL123; NL122; NL132; NL133; NL211; NL213; NL23; NL222; NL223; NL221; NL212; NL224; NL230; NL413; NL421; NL422; DE94C; NL131	6.879.635,32
03	01	8	22	DE; DE947; DE949; DE94B; DE942; DE948; DE94H; DE94A; DE946; DEA34; DEA37; DEA1F; DEA1B; DEA14; DEA15; DEA1E; DE94E; DE944; DEA35; DEA33; DEA38; DEA12; DEA1D; NL; NL121; NL113; NL112; NL111; NL123; NL122; NL132; NL133; NL211; NL213; NL23; NL222; NL223; NL221; NL212; NL224; NL230; NL413; NL421; NL422; DE94C; NL131	15.755.359,91

04	01	8	03	DE; DE947; DE949; DE94B; DE942; DE948; DE94H; DE94A; DE946; DEA34; DEA37; DEA1F; DEA1B; DEA14; DEA15; DEA1E; DE94E; DE944; DEA35; DEA33; DEA38; DEA12; DEA1D; NL; NL121; NL113; NL112; NL111; NL123; NL122; NL132; NL133; NL211; NL213; NL222; NL223; NL221; NL212; NL224; NL413; DE94C; NL131	234.045,00
04	01	8	22	DE; DE947; DE949; DE94B; DE942; DE948; DE94H; DE94A; DE946; DEA34; DEA37; DEA1F; DEA1B; DEA14; DEA15; DEA1E; DE94E; DE944; DEA35; DEA33; DEA38; DEA12; DEA1D; NL; NL121; NL113; NL112; NL111; NL123; NL122; NL132; NL133; NL211; NL213; NL222; NL223; NL221; NL212; NL224; NL413; DE94C; NL131	4.141.277,40
09	01	8	00	DE; DE947; DE949; DE94B; DE942; DE948; DE94H; DE94A; DE946; DEA34; DEA37; DEA1F; DEA1B; DEA14; DEA15; DEA1E; DE94E; DE944; DEA35; DEA33; DEA38; DEA12; DEA1D; NL; NL121; NL113; NL112; NL111; NL123; NL122; NL132; NL133; NL211; NL213; NL23; NL222; NL223; NL221; NL212; NL224; NL230; NL413; NL421; NL422; DE94C; NL131	10.570.295,67
09	01	8	03	DE; DE947; DE949; DE94B; DE942; DE948; DE94H; DE94A; DE946; DEA34; DEA37; DEA1F; DEA1B; DEA14; DEA15; DEA1E; DE94E; DE944; DEA35; DEA33; DEA38; DEA12; DEA1D; NL; NL121; NL113; NL112; NL111; NL123; NL122; NL132; NL133; NL211; NL213; NL23; NL222; NL223; NL221; NL212; NL224; NL230; NL413; NL421; NL422; DE94C; NL131	1.440.867,08
09	01	8	08	DE; DE947; DE949; DE94B; DE942; DE948; DE94H; DE94A; DE946; DEA34; DEA37; DEA1F; DEA1B; DEA14; DEA15; DEA1E; DE94E; DE944; DEA35; DEA33; DEA38; DEA12; DEA1D; NL; NL121; NL113; NL112; NL111; NL123; NL122; NL132; NL133; NL211; NL213; NL23; NL222; NL223; NL221; NL212; NL224; NL230; NL413; NL421; NL422; DE94C; NL131	539.899,00
09	01	8	11	DE; DE947; DE949; DE94B; DE942; DE948; DE94H; DE94A; DE946; DEA34; DEA37; DEA1F; DEA1B; DEA14; DEA15; DEA1E; DE94E; DE944; DEA35; DEA33; DEA38; DEA12; DEA1D; NL; NL121; NL113; NL112; NL111; NL123; NL122; NL132; NL133; NL211; NL213; NL23; NL222; NL223; NL221; NL212; NL224; NL230; NL413; NL421; NL422; DE94C; NL131	759.843,61
09	01	8	18	DE; DE947; DE949; DE94B; DE942; DE948; DE94H; DE94A; DE946; DEA34; DEA37; DEA1F; DEA1B; DEA14; DEA15; DEA1E; DE94E; DE944; DEA35; DEA33; DEA38; DEA12; DEA1D; NL; NL121; NL113; NL112; NL111; NL123; NL122; NL132; NL133; NL211; NL213; NL23; NL222; NL223; NL221; NL212; NL224; NL230; NL413; NL421; NL422; DE94C; NL131	287.913,91
09	01	8	22	DE; DE947; DE949; DE94B; DE942; DE948; DE94H; DE94A; DE946; DEA34; DEA37; DEA1F; DEA1B; DEA14; DEA15; DEA1E; DE94E; DE944; DEA35; DEA33; DEA38; DEA12; DEA1D; NL; NL121; NL113; NL112; NL111; NL123; NL122; NL132; NL133; NL211; NL213; NL23; NL222; NL223; NL221; NL212; NL224; NL230; NL413; NL421; NL422; DE94C; NL131	4.654.476,48
10	01	8	10	DE; DE949; DE94B; DEA34; DEA37; DEA35; DEA38; NL; NL211; NL213; NL222; NL223; NL221; NL212; NL224	2.017.669,62
11	01	8	00	DE; DEA1F; DEA1B; DEA15; DEA1E; DEA12; NL; NL211; NL213; NL222; NL223; NL221; NL212; NL224	841.614,30
11	01	8	18	DE; DEA1F; DEA1B; DEA15; DEA1E; DEA12; NL; NL211; NL213; NL222; NL223; NL221; NL212; NL224	319.977,44
13	01	8	18	DE; DE947; DE949; DE94B; DE948; DE94H; DE94A; DE946; DEA34; DEA37; DEA1F; DEA1B; DEA14; DEA15; DEA1E; DE94E; DE944; DEA35; DEA33; DEA38; DEA12; DEA1D; NL; NL121; NL113; NL112; NL111; NL123; NL122; NL132; NL133; NL211; NL213; NL23; NL222; NL223; NL221; NL212; NL224; NL230; NL413; NL421; NL422; DE94C	1.274.746,00
13	01	8	20	DE; DE947; DE949; DE94B; DE948; DE94H; DE94A; DE946; DEA34; DEA37; DEA1F; DEA1B; DEA14; DEA15; DEA1E; DE94E; DE944; DEA35; DEA33; DEA38; DEA12; DEA1D; NL; NL121; NL113; NL112; NL111; NL123; NL122; NL132; NL133; NL211; NL213; NL23; NL222; NL223; NL221; NL212; NL224; NL230; NL413; NL421; NL422; DE94C	1.786.125,00
13	01	8	22	DE; DE947; DE949; DE94B; DE948; DE94H; DE94A; DE946; DEA34; DEA37; DEA1F; DEA1B; DEA14; DEA15; DEA1E; DE94E; DE944; DEA35; DEA33; DEA38; DEA12; DEA1D; NL; NL121; NL113; NL112; NL111; NL123; NL122; NL132; NL133; NL211; NL213; NL23; NL222; NL223; NL221; NL212; NL224; NL230; NL413; NL421; NL422; DE94C	413.700,00
16	01	8	11	DE; DE94B; NL; NL113; NL111; NL213; DE94C	2.171.321,00
20	01	8	11	DE; DE949; DE948; NL; NL132; NL133; NL131	2.998.844,00
30	01	8	11	DE; DEA1F; DEA1B; DEA14; DEA15; DEA1E; DEA12; DEA1D; NL; NL222; NL223; NL224; NL413; NL421; NL422	586.991,92
30	01	8	22	DE; DEA1F; DEA1B; DEA14; DEA15; DEA1E; DEA12; DEA1D; NL; NL222; NL223; NL224; NL413; NL421; NL422	371.590,63

41	01	8	01	DE; DE947; DE949; DE94B; DE948; DE94H; DE94A; DE946; DEA34; DEA37; DEA1B; DE94E; DE944; DEA35; DEA33; DEA38; NL; NL121; NL113; NL112; NL111; NL123; NL122; NL133; NL211; NL213; NL222; NL421	56.475,00
41	01	8	08	DE; DE947; DE949; DE94B; DE948; DE94H; DE94A; DE946; DEA34; DEA37; DEA1B; DE94E; DE944; DEA35; DEA33; DEA38; NL; NL121; NL113; NL112; NL111; NL123; NL122; NL133; NL211; NL213; NL222; NL421	312.660,91
41	01	8	21	DE; DE947; DE949; DE94B; DE948; DE94H; DE94A; DE946; DEA34; DEA37; DEA1B; DE94E; DE944; DEA35; DEA33; DEA38; NL; NL121; NL113; NL112; NL111; NL123; NL122; NL133; NL211; NL213; NL222; NL421	885.941,00
42	01	8	08	DE; DE947; DE949; DE94B; DE942; DE948; DE94H; DE94A; DE946; DEA34; DEA37; DEA1F; DE-A1B; DEA14; DEA15; DEA1E; DE94E; DE944; DEA35; DEA33; DEA38; DEA12; DEA1D; NL; NL121; NL113; NL112; NL111; NL123; NL122; NL132; NL133; NL211; NL213; NL23; NL222; NL223; NL221; NL212; NL224; NL230; DE94C; NL131	4.283.192,00
43	01	8	00	DE; DE947; DE949; DE94B; DEA34; DEA37; DEA1F; DEA1B; DEA14; DEA15; DEA1E; DE94E; DE944; DEA35; DEA33; DEA38; DEA12; DEA1D; NL; NL121; NL113; NL112; NL111; NL123; NL122; NL132; NL133; NL211; NL213; NL222; NL223; NL221; NL212; NL224; NL413; NL421; NL422; DE94C; NL131	1.719.651,07
43	01	8	08	DE; DE947; DE949; DE94B; DEA34; DEA37; DEA1F; DEA1B; DEA14; DEA15; DEA1E; DE94E; DE944; DEA35; DEA33; DEA38; DEA12; DEA1D; NL; NL121; NL113; NL112; NL111; NL123; NL122; NL132; NL133; NL211; NL213; NL222; NL223; NL221; NL212; NL224; NL413; NL421; NL422; DE94C; NL131	4.406.669,25
43	01	8	21	DE; DE947; DE949; DE94B; DEA34; DEA37; DEA1F; DEA1B; DEA14; DEA15; DEA1E; DE94E; DE944; DEA35; DEA33; DEA38; DEA12; DEA1D; NL; NL121; NL113; NL112; NL111; NL123; NL122; NL132; NL133; NL211; NL213; NL222; NL223; NL221; NL212; NL224; NL413; NL421; NL422; DE94C; NL131	154.464,41
46	01	8	09	DE; DE947; DEA37; NL; NL121; NL113; NL123; NL122; NL213	575.000,00
46	01	8	21	DE; DE947; DEA37; NL; NL121; NL113; NL123; NL122; NL213	404.910,95
51	01	8	00	DE; DE949; DE94B; DEA34; DEA37; DEA1F; DEA1B; DEA14; DEA15; DEA1E; DEA12; DEA1D; NL; NL132; NL211; NL213; NL222; NL223; NL221; NL224; NL413; NL421; NL422	100.000,00
51	01	8	01	DE; DE949; DE94B; DEA34; DEA37; DEA1F; DEA1B; DEA14; DEA15; DEA1E; DEA12; DEA1D; NL; NL132; NL211; NL213; NL222; NL223; NL221; NL224; NL413; NL421; NL422	454.991,00
51	01	8	21	DE; DE949; DE94B; DEA34; DEA37; DEA1F; DEA1B; DEA14; DEA15; DEA1E; DEA12; DEA1D; NL; NL132; NL211; NL213; NL222; NL223; NL221; NL224; NL413; NL421; NL422	6.459.393,20
52	01	8	11	DE; DEA1B; NL; NL223	364.300,00
53	01	8	00	DE; DE947; DE949; DE94B; DE942; DE948; DE94H; DE94A; DE946; DEA34; DEA37; DEA1F; DE-A1B; DEA14; DEA15; DEA1E; DE94E; DE944; DEA35; DEA33; DEA38; DEA12; DEA1D; NL; NL121; NL113; NL112; NL111; NL123; NL122; NL132; NL133; NL211; NL213; NL23; NL222; NL223; NL221; NL212; NL224; NL230; NL413; NL421; NL422; DE94C; NL131	551.188,00
53	01	8	01	DE; DE947; DE949; DE94B; DE942; DE948; DE94H; DE94A; DE946; DEA34; DEA37; DEA1F; DE-A1B; DEA14; DEA15; DEA1E; DE94E; DE944; DEA35; DEA33; DEA38; DEA12; DEA1D; NL; NL121; NL113; NL112; NL111; NL123; NL122; NL132; NL133; NL211; NL213; NL23; NL222; NL223; NL221; NL212; NL224; NL230; NL413; NL421; NL422; DE94C; NL131	1.196.847,83
53	01	8	19	DE; DE947; DE949; DE94B; DE942; DE948; DE94H; DE94A; DE946; DEA34; DEA37; DEA1F; DE-A1B; DEA14; DEA15; DEA1E; DE94E; DE944; DEA35; DEA33; DEA38; DEA12; DEA1D; NL; NL121; NL113; NL112; NL111; NL123; NL122; NL132; NL133; NL211; NL213; NL23; NL222; NL223; NL221; NL212; NL224; NL230; NL413; NL421; NL422; DE94C; NL131	4.053.775,00
53	01	8	22	DE; DE947; DE949; DE94B; DE942; DE948; DE94H; DE94A; DE946; DEA34; DEA37; DEA1F; DE-A1B; DEA14; DEA15; DEA1E; DE94E; DE944; DEA35; DEA33; DEA38; DEA12; DEA1D; NL; NL121; NL113; NL112; NL111; NL123; NL122; NL132; NL133; NL211; NL213; NL23; NL222; NL223; NL221; NL212; NL224; NL230; NL413; NL421; NL422; DE94C; NL131	4.674.010,00
55	01	8	21	DE; DE949; NL; NL132	386.250,00
56	01	8	00	DE; DEA34; DEA1F; DEA1B; DEA12; NL; NL222; NL223; NL221; NL224; NL413; NL421	797.488,35

57	01	8	00	DE; DE947; DE949; DE942; DE948; DE94H; DE94A; DE946; DEA1F; DEA1B; DEA14; DEA15; DEA1E; DEA12; DEA1D; NL; NL121; NL113; NL112; NL111; NL123; NL122; NL132; NL133; NL222; NL223; NL221; NL224; NL413; NL421; NL422; DE94C; NL131	292.500,00
57	01	8	20	DE; DE947; DE949; DE942; DE948; DE94H; DE94A; DE946; DEA1F; DEA1B; DEA14; DEA15; DEA1E; DEA12; DEA1D; NL; NL121; NL113; NL112; NL111; NL123; NL122; NL132; NL133; NL222; NL223; NL221; NL224; NL413; NL421; NL422; DE94C; NL131	375.000,00
57	01	8	22	DE; DE947; DE949; DE942; DE948; DE94H; DE94A; DE946; DEA1F; DEA1B; DEA14; DEA15; DEA1E; DEA12; DEA1D; NL; NL121; NL113; NL112; NL111; NL123; NL122; NL132; NL133; NL222; NL223; NL221; NL224; NL413; NL421; NL422; DE94C; NL131	5.314.963,00
58	01	8	00	DE; DE947; DE949; DE942; DE948; DE94H; DE94A; DE946; DEA1F; DEA1B; DEA14; DEA15; DEA1E; DEA12; DEA1D; NL; NL121; NL113; NL112; NL111; NL123; NL122; NL132; NL133; NL223; NL413; NL421; NL422; DE94C; NL131	491.770,00
58	01	8	20	DE; DE947; DE949; DE942; DE948; DE94H; DE94A; DE946; DEA1F; DEA1B; DEA14; DEA15; DEA1E; DEA12; DEA1D; NL; NL121; NL113; NL112; NL111; NL123; NL122; NL132; NL133; NL223; NL413; NL421; NL422; DE94C; NL131	1.000.000,00
58	01	8	22	DE; DE947; DE949; DE942; DE948; DE94H; DE94A; DE946; DEA1F; DEA1B; DEA14; DEA15; DEA1E; DEA12; DEA1D; NL; NL121; NL113; NL112; NL111; NL123; NL122; NL132; NL133; NL223; NL413; NL421; NL422; DE94C; NL131	151.478,60
59	01	8	11	DE; DE947; DE949; DE94B; DE942; DE948; DE94H; DE94A; DE946; DEA34; DEA37; DEA1F; DEA1B; DEA14; DEA15; DEA1E; DE94E; DE944; DEA35; DEA33; DEA38; DEA12; DEA1D; NL; NL121; NL113; NL112; NL111; NL123; NL122; NL132; NL133; NL211; NL213; NL23; NL222; NL223; NL221; NL212; NL224; NL230; NL413; NL421; NL422; DE94C; NL131	50.000,00
59	01	8	18	DE; DE947; DE949; DE94B; DE942; DE948; DE94H; DE94A; DE946; DEA34; DEA37; DEA1F; DEA1B; DEA14; DEA15; DEA1E; DE94E; DE944; DEA35; DEA33; DEA38; DEA12; DEA1D; NL; NL121; NL113; NL112; NL111; NL123; NL122; NL132; NL133; NL211; NL213; NL23; NL222; NL223; NL221; NL212; NL224; NL230; NL413; NL421; NL422; DE94C; NL131	3.199.286,00
59	01	8	20	DE; DE947; DE949; DE94B; DE942; DE948; DE94H; DE94A; DE946; DEA34; DEA37; DEA1F; DEA1B; DEA14; DEA15; DEA1E; DE94E; DE944; DEA35; DEA33; DEA38; DEA12; DEA1D; NL; NL121; NL113; NL112; NL111; NL123; NL122; NL132; NL133; NL211; NL213; NL23; NL222; NL223; NL221; NL212; NL224; NL230; NL413; NL421; NL422; DE94C; NL131	462.230,00
59	01	8	22	DE; DE947; DE949; DE94B; DE942; DE948; DE94H; DE94A; DE946; DEA34; DEA37; DEA1F; DEA1B; DEA14; DEA15; DEA1E; DE94E; DE944; DEA35; DEA33; DEA38; DEA12; DEA1D; NL; NL121; NL113; NL112; NL111; NL123; NL122; NL132; NL133; NL211; NL213; NL23; NL222; NL223; NL221; NL212; NL224; NL230; NL413; NL421; NL422; DE94C; NL131	135.000,00
60	01	8	00	DE; DE947; DE949; DE94B; DE942; DE948; DE94H; DE94A; DE946; DEA34; DEA37; DEA1B; DEA14; DEA15; DEA1E; DE94E; DE944; DEA35; DEA33; DEA38; DEA1D; NL; NL121; NL113; NL112; NL111; NL123; NL122; NL132; NL133; NL211; NL213; NL222; NL223; NL212; NL421; NL422; DE94C; NL131	579.675,00
60	01	8	17	DE; DE947; DE949; DE94B; DE942; DE948; DE94H; DE94A; DE946; DEA34; DEA37; DEA1B; DEA14; DEA15; DEA1E; DE94E; DE944; DEA35; DEA33; DEA38; DEA1D; NL; NL121; NL113; NL112; NL111; NL123; NL122; NL132; NL133; NL211; NL213; NL222; NL223; NL212; NL421; NL422; DE94C; NL131	188.095,00
60	01	8	20	DE; DE947; DE949; DE94B; DE942; DE948; DE94H; DE94A; DE946; DEA34; DEA37; DEA1B; DEA14; DEA15; DEA1E; DE94E; DE944; DEA35; DEA33; DEA38; DEA1D; NL; NL121; NL113; NL112; NL111; NL123; NL122; NL132; NL133; NL211; NL213; NL222; NL223; NL212; NL421; NL422; DE94C; NL131	145.347,71
60	01	8	22	DE; DE947; DE949; DE94B; DE942; DE948; DE94H; DE94A; DE946; DEA34; DEA37; DEA1B; DEA14; DEA15; DEA1E; DE94E; DE944; DEA35; DEA33; DEA38; DEA1D; NL; NL121; NL113; NL112; NL111; NL123; NL122; NL132; NL133; NL211; NL213; NL222; NL223; NL212; NL421; NL422; DE94C; NL131	308.001,32
61	01	8	22	DE; DEA1F; DEA1B; DEA12; NL; NL222; NL223; NL221; NL224; NL413; NL421	752.811,00
62	01	8	11	DE; DEA14; DEA15; DEA1E; DEA1D; NL; NL421; NL422	667.396,69
64	01	8	06	DE; DEA34; DEA1F; DEA1B; NL; NL222; NL223; NL221; NL224; NL413; NL421	471.775,50
64	01	8	18	DE; DEA34; DEA1F; DEA1B; NL; NL222; NL223; NL221; NL224; NL413; NL421	322.129,00

66	01	8	00	DE; DE947; DE949; DE94B; DE942; DE948; DE94H; DE94A; DE946; DEA34; DEA37; DEA1F; DEA1B; DEA14; DEA15; DEA1E; DE94E; DE944; DEA35; DEA33; DEA38; DEA12; DEA1D; NL; NL121; NL113; NL112; NL111; NL123; NL122; NL132; NL133; NL211; NL213; NL23; NL222; NL223; NL221; NL212; NL224; NL230; NL413; NL421; NL422; DE94C; NL131	528.340,48
66	01	8	18	DE; DE947; DE949; DE94B; DE942; DE948; DE94H; DE94A; DE946; DEA34; DEA37; DEA1F; DEA1B; DEA14; DEA15; DEA1E; DE94E; DE944; DEA35; DEA33; DEA38; DEA12; DEA1D; NL; NL121; NL113; NL112; NL111; NL123; NL122; NL132; NL133; NL211; NL213; NL23; NL222; NL223; NL221; NL212; NL224; NL230; NL413; NL421; NL422; DE94C; NL131	296.000,00
66	01	8	19	DE; DE947; DE949; DE94B; DE942; DE948; DE94H; DE94A; DE946; DEA34; DEA37; DEA1F; DEA1B; DEA14; DEA15; DEA1E; DE94E; DE944; DEA35; DEA33; DEA38; DEA12; DEA1D; NL; NL121; NL113; NL112; NL111; NL123; NL122; NL132; NL133; NL211; NL213; NL23; NL222; NL223; NL221; NL212; NL224; NL230; NL413; NL421; NL422; DE94C; NL131	449.918,00
70	01	8	20	DE; DEA1F; DEA1B; DEA12; NL; NL222; NL223; NL221; NL224	50.000,00
72	01	8	18	DE; DE94B; DE942; DEA34; DEA37; DEA14; DE94E; DEA35; DEA33; DEA38; DEA1D; NL; NL132; NL211; NL213; NL222; NL223; NL221; NL212; NL224; NL421; NL422	383.327,50
72	01	8	19	DE; DE94B; DE942; DEA34; DEA37; DEA14; DE94E; DEA35; DEA33; DEA38; DEA1D; NL; NL132; NL211; NL213; NL222; NL223; NL221; NL212; NL224; NL421; NL422	85.178,00
73	01	8	18	DE; DEA1B; DEA14; DEA15; DEA1E; NL; NL421; NL422	621.811,96
76	01	8	00	DE; DE947; DE949; DE94B; DE942; DE948; DE94H; DE94A; DE946; DEA34; DEA37; DEA1F; DEA1B; DEA14; DEA15; DEA1E; DE94E; DE944; DEA35; DEA33; DEA38; DEA12; DEA1D; NL; NL121; NL113; NL112; NL111; NL123; NL122; NL132; NL133; NL211; NL213; NL23; NL222; NL223; NL221; NL212; NL224; NL230; NL413; NL421; NL422; DE94C; NL131	573.337,97
76	01	8	19	DE; DE947; DE949; DE94B; DE942; DE948; DE94H; DE94A; DE946; DEA34; DEA37; DEA1F; DEA1B; DEA14; DEA15; DEA1E; DE94E; DE944; DEA35; DEA33; DEA38; DEA12; DEA1D; NL; NL121; NL113; NL112; NL111; NL123; NL122; NL132; NL133; NL211; NL213; NL23; NL222; NL223; NL221; NL212; NL224; NL230; NL413; NL421; NL422; DE94C; NL131	2.154.792,00
76	01	8	20	DE; DE947; DE949; DE94B; DE942; DE948; DE94H; DE94A; DE946; DEA34; DEA37; DEA1F; DEA1B; DEA14; DEA15; DEA1E; DE94E; DE944; DEA35; DEA33; DEA38; DEA12; DEA1D; NL; NL121; NL113; NL112; NL111; NL123; NL122; NL132; NL133; NL211; NL213; NL23; NL222; NL223; NL221; NL212; NL224; NL230; NL413; NL421; NL422; DE94C; NL131	804.565,00
76	01	8	22	DE; DE947; DE949; DE94B; DE942; DE948; DE94H; DE94A; DE946; DEA34; DEA37; DEA1F; DEA1B; DEA14; DEA15; DEA1E; DE94E; DE944; DEA35; DEA33; DEA38; DEA12; DEA1D; NL; NL121; NL113; NL112; NL111; NL123; NL122; NL132; NL133; NL211; NL213; NL23; NL222; NL223; NL221; NL212; NL224; NL230; NL413; NL421; NL422; DE94C; NL131	940.035,00
85	01	8	00	DE; DE947; DE949; DE94B; DE942; DE948; DE94H; DE94A; DE946; DEA34; DEA37; DEA1F; DEA1B; DEA14; DEA15; DEA1E; DE94E; DE944; DEA35; DEA33; DEA38; DEA12; DEA1D; NL; NL121; NL113; NL112; NL111; NL123; NL122; NL132; NL133; NL211; NL213; NL23; NL222; NL223; NL221; NL212; NL224; NL230; NL413; NL421; NL422; DE94C; NL131	9.845.428,00
86	01	8	01	DE; DEA1B; DEA14; DEA15; DEA1E; NL; NL421; NL422	111.730,00
86	01	8	01	DE; DEA1B; DEA14; DEA15; DEA1E; NL; NL421; NL422	111.730,00

WILT U MEER WETEN OVER HET PROGRAMMA? OF HEEFT U EEN PROJECTIDEE? NEEMT U CONTACT MET ONS OP!

Heeft u een idee voor een grensoverschrijdend INTERREG-project?

Op de website www.deutschland-nederland.eu vindt u een voorbeeldformulier "projectconcept" waarin de belangrijkste punten zijn opgenomen die ook bij de officiële indiening van een aanvraag in acht moeten worden genomen. Neemt u bovendien contact op met het regionale programmamanagement (RPM) bij u in de buurt. Het programmamanagement zal u in het verdere aanvraagproces ondersteunen.

RPM Eems Dollard Regio

Bunderpoort 14
9693 ZG Nieuweschans
Tel +31 (0)597 521 510
edr@edr.eu

RPM Euregio Rijn-Waal

Emmericher Str. 24
47533 Kleve, Duitsland
Tel +49 (0)2821 79300
info@euregio.org

RPM EUREGIO

Enscheder Str. 362
48599 Gronau, Duitsland
Tel +31 (0)53 460 51 51
info@euregio.eu

RPM euregio rijn-maas-noord

Konrad-Zuse-Ring 6
41179 Mönchengladbach, Dld.
Tel +49 (0)2161 6985 505
info@euregio-rmn.de

Voor algemene informatie over het programma kunt u ook contact opnemen met:

Gemeenschappelijk INTERREG-Secretariaat

c/o Euregio Rijn-Waal
Emmericher Str. 24
47533 Kleve, Duitsland
Tel +49 (0)2821 7930 29
info@deutschland-nederland.eu

Meer informatie en nieuws over het
INTERREG-programma Deutschland-
Nederland vindt u op...

[WWW.DEUTSCHLAND-
NEDERLAND.EU](http://WWW.DEUTSCHLAND-
NEDERLAND.EU)

